

Paur kute Kôritukam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krĩraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhym be me ja ne me Paur japrÿn 'ã abenmã kum,

—Kati, Metĩndjwÿnh kute Paur janor kêt. Ta ne arĩk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprĩ rax ne ajte memã pi'ôk no'ôk ne memã kum,

—E kum be mrãmri ne Metĩndjwÿnh tu amim idjarkumrêx ne apÿnh pyka kunĩkôt me ja'ÿr ijano, ane. Ne kam prĩne memã amijã ajarê. Amitokry djã kunĩkôt memã arê. Be, Metĩndjwÿnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o tÿx ne nêje mÿjja punuo ajngrã. Xatanaj ne memã mÿjja punu ngã nhym be Metĩndjwÿnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mÿjja punuo bingrãnho ba. Nãm ã Metĩndjwÿnh umao kute nêje mÿjja punuo bingrãnho bao ane nhym Paur memã amijarên kam ajte memã apÿnh mÿjja'ã karõ.

¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Metĩndjwÿnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ximoxidjwÿ ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Krĩraxbê Kôritukam ar ajte amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabên. Bu'ã pykabê Akaja kunĩkôtdjwÿ Metĩndjwÿnh kute ar ajo õ me ja ba ar amã ikabên.

² Metīndjwỳnhbê ne me Babām. Ne Bēnjadjwỳr djwỳnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprīn* ar ajo ba gar adjumar mex rā'ã ne.

Apỳnh me kaprī djàri nhym Metīndjwỳnh akubyn meo kīnh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metīndjwỳnhbê Jeju Kritu Bām. Kubê gwaj banhō Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu Bām. Ba kum mextire jarē. Mỳkam ne ba kum mextire jarē? Bir, me Babām djwỳnh ne ukaprīkumrēx. Ga, me kaprī nhym Metīndjwỳnh kute me kunīmã kīnh jangjēnhja pumũ.

⁴ Ar ba ne bar apỳnh ar ikaprī djàri kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apỳnh ikaprī ja ma nhym Metīndjwỳnh arỳm kunīkôt akubyn ar ijo kīnh. Mỳj kadjy ne ã ar ijo kīnho ane? Bir, dja me'ōdjwỳ kaprī jabej bar amikudjwa akubyn o kīnh nhym arỳm ar ikudjwa kīnh. Metīndjwỳnh ta kute ar ijo kīnh o dja bar ajte me'ōo kīnh. Ja kadjy ne ã ar ijo kīnho ane.

⁵ Amrēbê Kritu tokry: bar kôt arỳm itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarēnhkôt itokry ma nhym Kritu arỳm mã ar ijo kīnh bar ikīnhkumrēx.

⁶ Mỳj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arỳm amim Metīndjwỳnh ma nhym arỳm ar apytà. Gar kam akubyn akīnh. Te atokryn akubyn akīnh ne. Nàr, godja bar akubyn ikīnh jabej. Mỳj kadjy dja bar akubyn ikīnh? Bir, ar gadjwỳ dja gar kam akubyn akīnh ne arỳm atokrykam atỳx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar

* **1:2** Djām ar ga ne gar adjukaprī nhym ar pānh arỳm kum ar akaprī Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprīkumrēx.

atokry kute ar itokry pyræk jabej ne kam arým ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atýx ne aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikĩnh.

⁷ Itokryn mã: ikĩnh. Ne kam ar ajã amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kĩho ane. Bar amim anen kam tu amim ar akĩnh kamnhĩxkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhĩre ar, bar ar amã pykabê Adjikam itokry jarê gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormã te: amijo anen kam arým amikukãm itykbitkam ama.

⁹ Mrãmri ne bar mã amim,

—Dja me ibĩ. Dja me ibĩ, anhÿr ar ibakumrêx. Mÿj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikan-grõho ba, bar arým amikanàrràm ar iba kêt ne arým tu amim Metĩndjwýnhbit kamnhĩxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tĩn djwýnh dja bar tu amim kamnhĩx týxkumrêx.

¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytàr. Ar ityk pymatijabê ar ipytàr ne kute kubê ar ipytàr rã'ã. Ba tu amim kamnhĩxkumrêx ne amim,

—Mrãmri dja kubê ar ipytàr rã'ã ne, ane.

¹¹ Ar gadjwý dja gar ar ikôt o kangõn Metĩndjwýnhmã ar ijo a'wý. O dja gar ar ikôt o kangõ. Ar ikadjy Metĩndjwýnh 'wýr ar o aban o ar ikôt o kangõ. Nhym kam arým ar akabên man ar akabênkôt kum ar ikaprĩn ar ipytà. Gar kam akĩho akumex ne ar ikôt Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê.

Paur kute memã 'êx kêt'ã amijarênh.

¹² Wãkam me kwý ar ijã memã kum, “Paur ar 'êxnhĩkumrêx”, ane. Djãm mrãmri me

kabēnkumrēx? Kati. Bar akubyn amijo tēn amrēbē ar akam ar ibaja'yr amijo bōx ne amiman amim,

—Kati. Nām me ijā 'êx. Nhym bê ne ba mekam ijēxnhī ar iba. Kati. Ba ne ba Metīndjwýnh mexo imex ne mekam ar iba. Metīndjwýnh kôt ijēxnhī kêtikumrēx ne mekam ar iba. Ibu'ã me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja ba memã ijēx kêt. Nār, me kute amim Jeju marmã ijēx kêtikumrēx ne mekam ar iba. Nã bãm ã amimaro anen arým amikôt ar amã amijarē. Djām me kute amidjwýnhbito kīnhja we krã mex kôt ne bar ikrã mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrã mex kêt. Nhym be, Metīndjwýnh ta ne tu kum ikaprī ba arým ikrã mex ne ar akam ar iba. Ba ar amã amikôt amijarēn amikam ikīnhkumrēx. Amikam ikaprīre kêt.

¹³ Ije ar amã pi'òk no'òkkam ikabēn jarēnhdjwý. Djām ikabēn krãptī? Kati. Ba ikabēn pýnh ne arēn 'ã pi'òk no'òk gar arým omün ama. Ba kam ar ajã amim,

—Dja me ĩ imar pydji. Ne imar pydji rã'ã ne.

¹⁴ Be, kraxje me kute prīne imar mex kêt rã'ã. Godja me ĩ imar pydji. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Dja gar ĩ iman ikam akīnhkumrēx kute mrãmri ne ije ar akam ikīnh pyræk. Dja Bēnjadjwýr djwýnh akubyn bōx ba ar akam ikīnhkumrēx. Nã bãm ã ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ã ar amaro anhýrkam ne ba bit tēmbē ar awýr itēm ne ibōx ne ije ar amã arēnh gar aje amim Jeju mar mexo amũ amikamēnhmã. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibōx ne ije ajte ar amã arēnh gar ajte o amũ amikamēnhmã.

¹⁶ Ba ar ajã amim,

—Dja ba me kumrêx 'ÿr bôx. Krĩraxbê Kôritukam me'ÿr bôx ne mekam ar iban amũ pykabê Mateni'ÿr tẽ. Ne kam Mateni kurũm akubyn tẽn ajte mekam bôx. Nhyam kam ajte amũ pykabê Djudêja'ÿr itẽm kadjy godja me ikôt o kangô ba arÿm 'itÿx ne tẽ. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Nhyam be, kati. Ar akam ibôx kêt.

¹⁷ Djã nã bãm bit ar akam ibôxmã ne arĩk ikabẽn dji? Kati. Djã nã bãm me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kudjwa ikabẽn amãnhkrut ne ar amã,

—Nà. Dja ba ar awÿr bôx, anen atekam ajte amim,

—Kati. Dja ba ar'ÿr ibôx kêt, ane? Kati. Ikabẽn amãnhkrut kêt.

¹⁸ Metĩndjwÿnh kute kabẽn pÿnh ne arẽnh ba ije kudjwa ikabẽn pÿnh ne arẽnh.

¹⁹ Bamẽ Xibanumẽ Ximoximẽ ne bar kàj bê ar amã,

—Metĩndjwÿnh Krabê Jeju Kritu dja gar tu amim markumrêx nhyam arÿm ar apytà, ane. Djã ne bar atekam ajte ar amã, “Kati. Dja ar apytàr kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrêx nhyam mrãmri arÿm ar apytàrkumrêx.

²⁰ Metĩndjwÿnh ne gwaj bamã,

—Dja ba ã ar amã apÿnh mÿjja mex ngã. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ã ar amã kungã. Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Mÿjja kumex dja ba ar amã kungã. Nãm ã gwaj bamã anen kam kabẽn pÿnh ne arẽ. Kabẽn pÿnh ne arẽ gwaj arÿm mar pÿnh ne abenmã kum,

—Mrãmri ne arẽnhkumrêx, ane. Gwaj ã abenmã ane nhyam Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bakam kĩnhkumrêx.

21 Kritu ne kute gwaj bamã tỳx jangjênh. Ar bamẽ ar gamẽ kute gwaj bamã tỳx jangjênh gwaj tu amim mar tỳxkumrêx ne 'ã badjukanga kêtumrêx. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm ar gwaj bajo ba.

22 Ga, me kute mỳjja 'ã aminhidji nhôr nhym arỳm amirĩtkumrêxja pumũ. Gwaj badjwỳ arỳm ne gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm gwaj bakam nhỳn gwaj bajo ba. Gwaj kam arỳm amikam Karõ man amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm ijo krakumrêx. Ga, arỳm kute imã Karõ janor nhym kute ijo bakumrêxja pumũ, ane.

Gwaj amim anen arỳm kuma. Arỳm Metĩndjwỳnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karõ kute gwaj bajo bakõt ne gwaj kuma. Ga, me kute memã mỳjja rũnh nhõrmãn kute kukãm memã kryre nhõrja pumũ. Nhym me amim kryre jamỳn arỳm amiwỳr rũnh kamnhĩxkumrêx. Gwaj badjwỳ Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm gwaj bajo ba. Gwaj kam arỳm amim,

—Ga, Metĩndjwỳnh arỳm kute imã Karõ janorja pumũ. Ga, kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kàjkwakam kõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arỳm baje mrãmri ja markumrêx. Mrãmri kàjkwakam Metĩndjwỳnhkõt batĩn rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amiwỳr kamnhĩxkumrêx.

23 Amrêbê ne ba pi'òkkam ar amã me'õ jaxwe jarẽ. Me'õ jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrã nhym arek ar akam axweo ba rã'ã. Ba ren on ar awỳr bõx ne ren arỳm 'ã ar amã ikabẽn ne ren ar amã kaprĩ jadjà. Ije ar amã akaprĩ jadjàr karõ ne ba on ajte

Kôritukam ar awÿr ibôx kêt. Mrãmri ne ba ar amã amijarênhkumrêx. Metĩndjwÿnh ne kute imar. Nok ba ren ar amã ijêx nhym ren ajmã ijon. Mrãmri ne ba ar amã amikôt amijarênhkumrêx.

²⁴ Ar aje amim Bẽnjadwÿr djwÿnh Jeju marmã ne bar ar awÿr ibôxmã. Djãm ar ije ar akam amijo ibẽnjadwÿr ne ibamã? Kati. Ar ba ne bar ije ar amã kãjmã akĩnh kamênhmã. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrêxmã. Tãm dja ar ajaxwebê ar amã tÿx jadjà gar mã kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt.

2

¹ Ar akaprĩ karõ ne ba amim,

—On me'ÿr itêm prãm kêt. Nok ba ren me'ÿr bôx ne ren memã kaprĩ jadjàr mex ne, ane.

² Nã bãm ren ar amã kaprĩ jadjàr mex nhym mÿj me'õja ren ijo kĩnh? Gar ren akaprĩkam te aje ijo kĩnhmã.

³ Kam ne ba amrêbê amikukãm ar amã pi'ók no'òkkam ikabên jarê. Ar aje ikutêp abeno mexmã ne ba ar amã arê. Ba ar awÿr itêm ne ibôx ne ije ar apumũnh ne idjumar punu kêt kadjy ne ba ar amã arê. Ar aje ijo kĩnhmã ne ba bit tẽmbê ar awÿr itêm ne ar awÿr ibôxmã nhym ren ate ar akwÿ imã idjumar punu jadjà. Ar akwÿkam idjumar punu karõ ne ba amrêbê amikukãm ar amã pi'ók no'ók ne. Nã bãm ar amexkam amakbê amim ar akunĩ kamnhĩx ne. Ba ar awÿr bôx gar iro'ã akĩnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhĩxkumrêx ne.

⁴ Nã bãm ar akam idjumar punu rax ne ikad-jwÿnhbê itokry kumex man mu:w. Djãm ije ar amã ar akaprĩ jadjàr kadjy ne ba ar amã pi'ók no'ók?

Kati. Ar aje imar kadjy. Imã ar ajabê:ê. Ar aje imar kadjy ne ba ã amrêbê amikukãm ar amã pi'ôkkam ane.

Me kute me'õ axwe maro biknor'ã kute memã karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32

⁵ Ije amrêbê pi'ôkkam ar amã me'õ jaxwe: jarênhja djãm bajbit ne imã ikaprĩ jadjà? Kati. Ar gadjwý ne ar akunĩmã kaprĩ jadjà. Ba ar amã iprĩren ar amã me'õ jaxwe jarê.

⁶ Aje, kwãrĩk wãnh ajte ijukri me'õjamã kaprĩ jadjàr kêt. Mrãmri amrêbê me'õja axwen kam arým kaprĩre. Ar akrãptĩ arým axwe pãnh kum kaprĩ jadjà. Jao dja gar krãta. Kwãrĩk wãnh ajte kum kaprĩ jadjàr kêt.

⁷ Jakam dja gar on me'õja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kĩnh gê akubyn tỳx ne. Gar ren kum kaprĩ jadjàr rã'ã nhym ren kaprĩbê te amijo anen arým rerek mex ne.

⁸ Dja gar ajte kum,

—Mrãmri ar imã ajabêkumrẽx, ane. Dja gar kum ane gê on kaprĩ kêt.

⁹ Be, ije amrêbê ar amã ikabên'a pi'ôk no'ôkja ije ar amar kadjy ne ba 'ã pi'ôk no'ôk. Ije 'ã pi'ôk no'ôk kadjy ba amikabên man amim,

—Ba arkum ikabên mex jarê gê ar iman goja ikabên kôt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabên kunĩ mar ne kôt amijo aba jabej ne ba ar amã pi'ôk no'ôk.

¹⁰ Godja gar me'õ axwe'õo abiknor jabej ba badjwý arým axweo aknon mar kêt ne. Mrãmri me'õja

axwekumrēx jabej ba arým axweo akno, ar adju-mar mex kadjy arým o akno. Kritu kukwakam ba arým axweo aknon arým mar kêt ne.

¹¹ Djām ije axwe mar rā'ã? Kati. Arým ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rā'ã nhym ren Xatanaj arým gwaj banoo akno. Nām me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prīne mar.

¹² Be, ba amrēbê krīraxbê Krôwadjij'yr tēn 'yr bôx. Ije kàj bê memã Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh kadjy ba Krôwadjij'yr tēn 'yr bôx. Ne kam memã Kritu jarē nhym kam me kum kīnh ne ma:ro kumex. Nām me kute mrāmri ne me kute memã kikre'ã ijê djà'ã rēnh ne memã, “Ajrã amrē wadjà”, anhyr pyrāk.

¹³ Nām me ã kum Kritu'ã ujarēnh ny kīnho ane. Me te kum kīnh ba idjumar punu rā'ã ne. Nã bām kam bôx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memã, “Ba on”, anen arým amũ pykabê Mateni'yr Xitu jabej tē.

Me kudjy djào me kurwỳk mōrja Paur kute amijã akre.

Ep 5.2; Pir 4.18

¹⁴ Bar te idjumar punun mã Metīndjwỳnhmã ar amikīnh jarē. Mỳkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mã Kritu kôt ar amijo iban mã ikīnh. Ikīnh kute mrāmri ne me kute me kurê djwỳnh'yr meo ban kute 'ã àprārñ akubyn òbikwa tēpo ban kurwỳko pôx ne kīnhja pyrāk. Nām ã Kritu kôt amijo ibakam ikīnho ane.

Ga, me krākamngôn krāptī: akubyn kurê djwỳnh kurũm ban kurwỳko pôx nhym me kute kukãm prykôt pidjôrã rēnh ne kute kudjy djà kudjy

tÿx bôr nhym kudjÿ:ja pumû. Nhym kam ardjành me kunîkôt prôt ne kute me kunîo bikamÿr ja pumû. Ar badjwÿ ne bar pyka kunîkôt Kritu'ã memã idjujarênh iba nhym me arÿm pyka kunîkôt 'ã idjujarênh ma. Kritu ta kute kudjÿ djà mextire pyræk bar me kunîmã 'ã ajarê.

15 Nã bãm ar ã anen kam arÿm Metîndjwÿnho kînh. Kute mrãmri ne me kute kum kudjÿ djà mextire bôr nhym ardjành 'ÿr àbir nhym kute bãrn kînhja pyræk. Nã bãm ar ã kum anen kam arÿm me jamãdjwÿ ã ane. Metîndjwÿnh kute amim me utàrjamê kute me kangajamê amê me jamã ne bar ije mÿjja kudjÿ mextire pyræk ne memã Kritu'ã idjujarênh iba.

16 Nhym be, me ja ne me kum Kritu 'ã ar idjujarênhja kînh kêt. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyræk me kum kînh kêt. Metîndjwÿnh kute me kanga nhym me me biknor tokry djàkam biknor ja kadjy ne me kum kînh kêt. Nhym be, ate me ja ne me kum Kritu'ã ar idjujarênhja kînh. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyræk me kum kînh. Metîndjwÿnh kôt me tîn ne ar ba kadjy ne me kum kînh. Be, mÿj me'õ ta ne àpênh djà ja kadjy tÿx? Kritu'ã ujarênh kadjy tÿx. Djãm ar ba? Arkati. Nhym be, Metîndjwÿnh ne ar ijo ban ar imã tÿx jangij bar me kunîmã 'ã idjujarênh ar iba.

17 Nhym kam me krãptî kute arîk Metîndjwÿnh kupa'ã kabên jarênh punu. Djã ne bar me kudjwa ã arênh ane? Kati. Ar ba ne bar amijãno djan Metîndjwÿnh kukwakam katât arênhkumrêx. Metîndjwÿnh ta ne ar ipumûnho nhÿ. Ar ije kupa'ã arênh nhym kute ar imã o pãnh karõ ne bar ã katât

arēnho ane. Kritu ar imē amijo kajkep bar katāt arēnhkumrēx ne.

3

Paur ta kute amimex'ã amijarēnh kêt.

¹ Djām mrāmri ne ba ije ajte ar amã amimex jarēnhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarēnh kêt. Djã ne bar me kwÿ kudjwa memã, nār kon ar amã,

—Memã ar imex'ã pi'ôk no'ôk ne ar imã angã bar memã o tēn o bôx. O bôx gê me arēn arÿm ar imex man kum ar ikĩnh, ane? Ne kam ar amã pi'ôko tēn o bôx gar arēn kôt arÿm ar imex man ar amã ar ikĩnh? Kati. Ar ba ne bar imã imex'ã pi'ôk no'ôk prãm kêt. Me kwÿ ne me mrāmri kum amimex'ã pi'ôk no'ôk prãm kumrēx. Nhym be, ar ba ne bar imã prãm kêt.

² Mÿkam ne ar bajbit ar imã amimex'ã pi'ôk no'ôk prãm kêt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'ôk no'ôk pyræk. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarē gar ar idjô'ã 'ÿr amijo akēx. 'ÿr amijo akēx nhym arÿm ar ajo mex ne. Ar idjô'ã ne gar amex. Nhym kam me kunĩ kute ar idjô'ã ar amex pumũnh ne kute ar amar. Ne kam jãm kute ar badjwÿ ar imex mar. Me kute ar apumũnh kute mrāmri ne me kute ar imex'ã pi'ôk no'ôk pumũnh pyræk. Tãm ne bar kuman ar amã,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'ôk no'ôk pyræk, ane. Ar badjwÿ ar ije ar amex pumũnh ne ije ar amar ne arÿm imã ar ajabê:ê. Me kunĩ ne me kute ar amar.

³ Kritu ta ne ar amã ajamak bô gar adjumar djà ny. Nãm ar ajo kute mrāmri ne me kute pi'ôk no'ôk

pyràk. Ar ba ne bar amã Kritu'ã ajarẽ gar arỳm tu amim markumrẽx. Nhyim kam arỳm ar amã ajamak bô gar adjumar djà ny. Ga, Metĩndjwỳnh Karõ tĩn ne ar baja ne kute ar amã ajamak bônh gar adjumar djà nyja pumũ. Kritu ne Karõo ar amã ajamak bô. Ga, me bakukãmãre kute mỳjja tỳxo kēnpõ'ã no'òkja pumũ. Djãm ã Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amã Kritu'ã ajarẽ gar arỳm tu amim markumrẽx ne arỳm adjumar djà ny.

⁴ Ar ba ne bar ar amã arẽ nhyim Kritu arỳm ar ajo mex. Tãm ne bar ije markumrẽx nhyim mrãmri Metĩndjwỳnhdjwỳ kute ar imar.

⁵ Djãm kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhỹro iba? Kati. Metĩndjwỳnh ta ne ar imã 'ã karõ bar arỳm ar amã Kritu'ã ajarẽ nhyim kam ta arỳm ar amã ajamak bô.

Metĩndjwỳnh kute Kritu'ã kabēn ny jarēnh mām̄dji.

⁶ Ta ne me kadjy ar imã ijamak mex jadjà bar memã arēho iba. Metĩndjwỳnh ne kute Kritu'ã kabēn ny jarēnh mām̄dji bar arỳm kuman memã arēho iba. Djã nã bãm Mòjdjé kudjwa memã kabēn'ã kēnpoti no'òk tũmja jarēho iba? Kati. Metĩndjwỳnh Karõ ne bar memã arēho iba. Mỳkam ne bar memã kabēn tũm jarēnh kêt? Bir, ba ren ar memã tũm jarē nhyim ren me te: kute katàt kôt amijo ba prãmje ne ren ta amikôt axwe rã'ã ne. Ne kam ren arỳm pãnh me biknor tokry djakam akuno. Nhyim be, kati. Bar memã Metĩndjwỳnh Karõ jarē nhyim me arỳm maro ba nhyim ta arỳm katàt meo ba. Nhyim kam me arỳm Karõkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁷ Me memã kēnpotikam kabēn jarēnho ba nhym me arým mar kajgon ta amikôt axwe rã'ã. Ne kam pãnh arým akuno. Metĩndjwýnh mýjja tỳxo kēnpoti tỳx no'òk ne. Nhym kam Metĩndjwýnh mexo umakôt Môjdjê nokre jadjēnh ne arým kēnpoti mýn memã o bôx. Ne kam memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnho dja nhym kabēn me:xkumrēx nhym me maro dja. Maro djan te kute nokre 'ano ãm ne omũnhmã. Metĩndjwýnh mexo uma djô'ã ne Môjdjê nokre jadjēnh nhym me te kute omũnhmã. Nhym kam adjēnh apêx tē:n arým tu apêxkumrēx. Nhym Metĩndjwýnh kute Môjdjêmã kabēn jarēnh tũmjadjwý. Djãm me kute kabēn tũm kôt katàt amijo bamã? Kati. Me ta te: katàtmãn axwe rã'ã ne.

⁸ Nhym be, Metĩndjwýnh Karō ne gwaj bamã kabēn ny jarē. Kute gwaj bamã arēnh ja ne mexo kute Môjdjê kabēn tũm jakrenh mex ne.

⁹ Djãm Metĩndjwýnh kute Môjdjêmã kabēn jarēnh tũm punu? Kati. Mexkumrēx. Nhym be, nãm me te memã Môjdjê kabēn tũm jarē nhym me axwe rã'ã ne. Me ta amikôt axwe rã'ã ne. Axwe rã'ãn kam pãnh arým me biknor tokry djakam akuno. Nhym be, gwaj Karō kabēn ma nhym arým gwaj bamã tỳx jadjà gwaj arým katàt kôt ar amijo baba. Kam ne Metĩndjwýnh Karō kabēn nyja arým mexo Môjdjê kabēn tũm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabēn nyja kute tũmja jakrenh mex nhym tũmja me arým kute kum kĩnh kêt pyrak.

¹¹ Tũmja me kute 'ã ukangan mar kêtãmã. Nhym be, pãnh kabēn nyja dja me mar rã'ã ne kôt amijo ba rã'ã ne. Kam nyja ne mexo kute tũmja jakrenh me:xi.

12-13 Bar Karō kabēn ny mar rā'ān tu amiwỳr kute mỳjja jarēnhja kamnhĩxkumrēx ne irāri memā kabēn ny jarēnho amirĩtkumrēx. Nhy m be, Mōjdjē ta ne kubēkào aminokre'ā pro. Metĩndjwỳnh mexo uma djō'ā nokre jadjēnh ne kam mebē idjaer kute omũnh kêt kadjy aminokre'ā pro. Nhy m kam adjēnh arỳm apēx.

14-16 Me abendjō'ā Metĩndjwỳnh kabēn tũm jarē:. Ne akati jakam kute arēnh rā'ā ne.

Nhy m be, me kam amakkre kêt tē:n amakkre kêt rā'ā. Akati jakam me amakkre kêt rā'ā. Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā prokam baje mỳjja ngrirebit pumũnhja pumũ. Mebē idjaerdjwỳ ne me kute Metĩndjwỳnh mar ngrire. Nhy m be, me kwỳ arỳm Bēnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akēx ne kôt ar amijo ba. Kôt ar amijo ban arỳm mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubēkào banokre'ā pro kêt kam baje mỳjja pumũnh rũnhja pumũ. Mebē idjaer kwỳdjwỳ ne me Metĩndjwỳnh mar rũnh. Nām me Bēnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akēx ne kôt ar amijo ba. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh mar rũnh ne. Nhy m be, me kute Bēnjadjwỳr djwỳnhkôt amijo ba kêtja ne me kute Metĩndjwỳnh mar kryre. Me amakkre kêt kam.

17 Be, Bēnjadjwỳr djwỳnhjabē ne Metĩndjwỳnh Karō. Bēnjadjwỳr djwỳnh Karō arỳm gwaj bamē amijo kajkep. Djā ne gwaj kam arek amim,

—Ba katāt Mōjdjē kabēn man kôt ar amijo iban arỳm Metĩndjwỳnhmā ijaxwe kêt, anhỳro baba? Kati. Gwaj baje amim anhỳr kêt. Metĩndjwỳnh ta ne gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arỳm kum bamex ne.

18 Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pro kêtkam kute mÿjja pumũnh rũnhja pumũ. Gwaj badjwÿ baje Bẽnjadjwÿr djwÿnh mex mar rax. Ga, me kute ixekam mÿjja kumex pumũnh mexja pumũ. Gwaj badjwÿ ã Metĩndjwÿnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arÿm kôt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyræk kôt ar amijo baba. Kôt ar amijo baba: nhym arÿm amikôt gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj kam arÿm bamexo amũ amikamẽn arÿm ta mexo bamex ne. Mÿj me'õ ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bẽnjadjwÿr djwÿnh Karõ ne kute gwaj bajo mex.

4

Paur kute memã Kritu'ã ujarẽnh'ã amijarẽnh.

A Kô 1.12; Tex k 2.1

¹ Metĩndjwÿnh kum ar ikaprĩkam ne ar imã me'ã karõn ar imã,

—Dja ga memã Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Kritu'ã ujarẽnh nyja jarẽho aba, ane. Kam ne bar arÿm memã arẽho iba. Djã ne bar memã arẽnh'ã idjukanga? Kati. Bar memã arẽnh'ã idjukanga kêtkumrêx ne memã arẽnh ar o iba.

² Djã ne bar memã arẽn ate mebê amipdjun mebê mÿjja kupêho iba? Kati. Amrêbê: ne ba mebê amipdjun mebê mÿjja kupênhja kanga. Djã ne bar ari memã ijêx ne me noo ibiknoro iba? Nâr ijêxnhĩn ari me noo ibiknor ne Metĩndjwÿnh kabẽn kupa'ã memã mÿjja kwÿ jarẽho iba? Arkati. Ar ba ne bar katåt memã arẽho iba. Ar ije memã Kritu kabẽn jarẽnhkam djã ne bar ajmã ikuten kupa'ã amijo iba? Kati. Kritu kôt ne bar katåt ar amijo iba. Metĩndjwÿnh ta ne kute ar ipumũnh. Bar katåt

ar amijo iban kam katàt memã arẽ nhym me arÿm amim,

—Nã. Nãm ar katàt me bamã arẽnhkumrẽx. Ga, katàt ar kute amijo baja pumũ. Ar mexkumrẽx. Dja ba amim ar kabẽn ma, ane. Dja me kunĩ ar ipumũn kwÿ arÿm ã amim ane.

³ Bar memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnhõ iba. Djãm kam mrãmri we Kritu'ã ar idjujarẽnhja bipdjurkumrẽx? Kon. Mrãmri, me kwÿ biknor prãmjabê bipdjurkumrẽx. Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pron mÿjja pumũnh kêtja pumũ. Mÿjja mebê bipdjur. Me biknor prãmdjwÿ mebê ikabẽn bipdjurkumrẽx.

⁴ Kritumẽ Metĩndjwÿnh ar. Djãm ja ne uma rax nhym ikjê uma ngrĩre? Kati. Ar umaõ kute aben pyræk. Me kum amẽ ar uma:. Bar memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽ. Ujarẽnh ny kute mrãmri ne memã irã djà pyræk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrãmri ne me kute irækam mÿjja kunĩ pumũnh mex pyræk. Nhym be, nã bãm ar me biknor prãmmã ujarẽnh ny jarẽ nhym mebê bipdjur nhym me kute amim mar kêtê. Me kute mrãmri ne me no rã kute mÿjja pumũnh kêt pyræk, ne te: kute marmã. Me kum Metĩndjwÿnhkumrẽx kĩnh kêtja nhõ metĩndjwÿnh, Xatanaj ne arÿm memã amakkre kêt jadjà nhym me arÿm ajbit maro ba. Nhym kam arÿm mebê Kritu'ã ujarẽnh nyja pytàro ba. Kam ne Kritu'ã ujarẽnh nyja mebê bipdjurkumrẽx.

⁵ Djã nã bãm ar memã,

—Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrẽx bar kam arÿm ar apytà, anhÿro iba? Kati. Bar kàj bê memã kum,

—Jeju Kritubê ne me kunĩ nhõ Bẽnjadwỳr djwỳnh. Tãm dja gar tu amim markumrêx nhym arỳm ar apytà, anhỳro iba. ã Jejumã ar idjapênh kute anhỳrkam ne bar ar amã idjapênh ar iba.

⁶ Be, adjàkamã Metĩndjwỳnh ta kabêh ne, “Akamàt kô tykbit. Gê on a'u. Gê a'u akamàt kurwỳ”, ane.

Ga, a'u kute mỳjja kunĩ kurwỳkam mỳjja kunĩ arỳm memã amirĩt mexja pumũ. Metĩndjwỳnhdjwỳ ne arỳm gwaj bamã bajamak bô gwaj arỳm Kritu mar mex ne. Metĩndjwỳnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj arỳm kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrêx gwaj arỳm 'ã ujarênh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arỳm Metĩndjwỳnh mar. Metĩndjwỳnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngôn̄h pyràk nhym Metĩndjwỳnh mekamỳr.

A Kô 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrãmri ne ngyo ngôn̄h pãnh ngrire pyràk. Gwaj bapãnh ngrire. Te gwaj bapãnh ngrire nhym gwaj bakam Metĩndjwỳnh nhỹ. Metĩndjwỳnhbê kumkati nhỹ. Mỳj kadjy ne gwaj bakam nhỹ? Bir, Metĩndjwỳnh ta dja gwaj bakam amityxo amirĩt nhym me arỳm ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arỳm Metĩndjwỳnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhỹ.

⁸ Ar ije ngyo ngôn̄h pãnh ngrire pyràk. Me arĩk ar ibu'ã ar ijã kabêh punu krãptĩ. Me ã kabêh pytĩ: ane. Djã ne kam bar Jejumã idjapênh'ã idjukanga?

Kati. Bar 'ã idjukanga kêt ne kum idjâpênh rã'ã. Ne mã amim,

—Mÿj godja bar amijon? Mÿj godja bar amijon? ane. Djã nã bãm ar kam amim Metĩndjwÿnh kamnhĩx kêt got? Bar tu amim kamnhĩxkumrêx.

⁹ Me ar ijo bikênh ba. Djãm kam Metĩndjwÿnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrêx. Nhyim me arÿm pyka'ã ar imê bar nõ. Djãm kam bar arÿm ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunĩkôt me kute ar ibĩn puma. Kute mrãmri ne amrêbê Jeju akati kunĩkôt me kute bĩn puma pyræk. Nã bãm ã ar ije amikam me kute ar ibĩn puma maro ane. Dja te me kute ar ibĩn puma nhyim Jeju mã ar ikam tĩn ne ar ijo ba. Bar kam itĩn ne nhyim me arÿm ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Tãm ne ar utàr ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumã idjâpênh ar iba nhyim akati kunĩkôt me ar ibĩn puma. Bar kam itĩn rã'ã ne. Nhyim kam me arÿm ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Ta ne ar utàro ba, ane.

¹² Me kute ar ibĩn puma bar itĩn rã'ã. Gar kam arÿm ar ipumũn arÿm tu amim Jeju markumrêx ne arÿm kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Kam ne me amrêbê: memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx. Ne kam arÿm memã arênh ba.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhyim me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ar badjwÿ ne bar tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx ne kam memã arênh ba. Dja te me kute ar ibĩn puma bar tu amim

Metīndjwỳnh markumrēx ne mǎ memǎ arēnh ar o iba.

¹⁴ Nhyṃ be, godja me mrāmri ar ibīn jabej mỳj dja bar kam ikute? Metīndjwỳnh ne arỳm akubyn Bēnjadjwỳr djwỳnh Jejuo tīn ne. Ta dja Jejukôt akubyn ar badjwỳ ar ijo tīn ne ar ijo mōn arỳm amikabem ar ipumjuw. Ar gamē dja gwaj baro'ǎ kabem baku'ê. Tām ne bar tu amim markumrēx.

¹⁵ Akati kunīkôt me kute ar ibīn pyma. Bar itokry ne ikaprīre maro iba. Mỳj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhyṃ Metīndjwỳnh mǎ kum ar ikaprī bar mǎ memǎ Kritu jarēnho iba. Gar kam arỳm ar ipumūn arỳm Metīndjwỳnh djukaprī: man kam arỳm akī:nhkumrēx. Akī:nhkumrēx ne kum,

—Djūnwā, adjukaprī:kumrēx. Imǎ akī:nhkumrēx, anhỳro aba. Nhyṃ gwaj babu'ǎ me krāptī: gwaj bapumūn arỳm kum Metīndjwỳnh kīnh. Ne kam tu amim markumrēx ne adjwỳnhdjwỳ kī:nhkumrēx. Kī:nhkumrēx ne arỳm kum,

—Djūnwā, adjukaprī:kumrēx. Imǎ akī:nhkumrēx, anhỳro ba. Dja me krāptī: kum amikīnh jarē nhyṃ Metīndjwỳnhdjwỳ arỳm kīnhkumrēx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krāptī: kum amikīnh jarē. Bar amikukām ja man mǎ kam ikīnh nhyṃ kam arỳm irerek iwỳr bōx kêt. Memǎ ar idjujarēnhkôt bar itokrymē ikaprī maro iba. Maro iba: nhyṃ arỳm ar ibē ar inhī kator mex ne. Nhyṃ be, djām kam ar irerekre? Kati. Te ar ibē ar inhī kator mex bar mǎ ikīnh ne mǎ 'ityx ne. Akati kunīkôt mǎ 'ityx ne.

¹⁷ Mỳj ne bar kuman mǎ ikīnh ne mǎ 'ityx ne? Bir, djām me kute ar ijo bikēnh rǎ'ǎ rǎ'āmǎ? Kati.

Me kute ar ijo bikēnh 'ikrān ne. Kam dja bar Metīndjwýnh'ýr tēn bôx ne ikīnhkumrēx. Djām kam ar ikīnh 'ikrān ne? Kati. Dja bar kam ikīnh rā'ā: rā'ā ne. Jakam ar ikaprīre. Metīndjwýnhkôt dja bar ikīnhti:re. Tām ne bar kuman mā ikīnh ne mā 'itỳx ne.

¹⁸ Djām gwaj baje mỳjja pumūnhja ne bar kôt ijamak bēn? Me kute ar ijo bikēnh ja nār ar itokry ja nār ar ikaprī ja djām kôt ne bar ijamak bēn? Kati. Mỳjja pumūnh kêt kôt ne bar ijamak bēn 'āno dja. Gwaj baje mỳjja pumūnh ja dja ī kêt ne. Nhym be, gwaj baje mỳjja pumūnh kêt ne rā'ā: rā'ā ne. Metīndjwýnhkôt ar baban bakīnhtire ja ne baje omūnh kêt rā'ā. Kàjkwakam ō mỳjja baje omūnh kêt rā'ā. Mỳjja ja ne rā'ā: rā'ā ne. Ar ije mỳjja pumūnh kêt jakôt bar ijamak bēn 'āno dja. Ne kam mā ikīnh ne mā 'itỳx.

5

Atemā me ī ny'ā ujarēnh.

Pir 3.21

¹ Be, gwaj banhī ja kute mrāmri ne kubēkatio kikre pyrāk. Pykakam ar babari gwaj kam nhỹ, banhī kute kubēkatio kikre pyrāk ja kam nhỹ. Ga, me kute tēmbē kubēkatio kikre ngrānhja pumū. Gwaj badjwý gwaj on ty. Nhym be, arým gwaj batykkam gwaj arým Metīndjwýnh'ýr tēn arým atemā banhī ny. Metīndjwýnh dja gwaj banhī ny nhipēx gwaj kôt ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne bar ije markumrēx. Gwaj banhī ny ne kute gwaj banhūrkwā ny pyrāk.

² Dja gwaj kàjkwamā tēn arým banhī ny. Kute mrāmri ne me kute kubēkà tūmo pôx ne ny

jangjênh pyrāk dja gwaj banhĩ ny. On jakam gwaj bamã banhĩ ny prãm. Gwaj banhĩ ny prãmje kam ama:n kam amakbê bakangãngã. On gwaj banhĩ ja katyk ne tokry djaje bakangãngã.

³ Gêdja gwaj arým kàjkwakam banhĩ nyn bakajgo kêt. Ne bakadjwýnhbit ar baba kêt. Gwaj banhĩĩ.

⁴ Jakam gwaj banhĩ ja, kute kubêkatio kikre pyrāk ja, gwaj kam ar babari bakangãngã. Batokry djaje bakangãngã. Djãm on gwaj bamã banhĩ kangan bakajgo prãm, kàjkwakam bakajgo ar baba prãm? Kati. Gwaj bamã on kàjkwakam banhĩ ny prãm. Ne kam arým batyk kêt ne banhĩ nyn batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj banhipêx. Gwaj batĩn ne ar baba rã'ã rã'ã kadjy ne gwaj banhipêx. Ga, me kute memã mýjja rũnh nhõrmãn kukãm kute mýjja kryre nhõrja pumũ. Me amim kryre jamýn arým amiwýr mýjja rũnh kamnhĩxkumrêx. Gwaj badjwý. Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Karõ jano nhym arým gwaj bajo ba gwaj arým amim,

—Ga, Metĩndjwýnh arým kute imã karõ janorja pumũ. Ga, arým kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kàjkwakam kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ kute gwaj bajo bakam dja gwaj ã amim ane. Ne kam arým baje mrãmri ja markumrêx. Dja gwaj mrãmri kàjkwakam Metĩndjwýnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne gwaj baje mrãmri markumrêx ne amiwýr kamnhĩxkumrêx.

⁶ Ar ije itĩn markam 'ityx rã'ã ne. Kum idjapênhkam 'ityx rã'ã. Jakam ne bar arek inhĩ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djãm Běnjadjwýr

djwŷnh'ÿr ar ibôx? Kati. 'ÿr ar ibôx kêt rã'ã. Ja ne bar ije mar.

⁷ Djãm jakam ne bar Bĕnjadjwŷr djwŷnh pumũnhbĕ ar iba? Kati. Te ar ije omũnh kêt bar tu amim Bĕnjadjwŷr djwŷnh markumrĕx ne ar iba.

⁸ Ar ije markam 'itÿx rã'ã. Nhym be, ba ren ar on Bĕnjadjwŷr djwŷnh'ÿr tĕn bôx ne kôt ar iban ren ikĩ:nhkumrĕx. Ba ren ar on tyn inhĭja kangan ren arek Bĕnjadjwŷr djwŷnhkôt ar iba. Ne kam ren ikĩ:nhkumrĕx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjãpĕnh iba. Arek pykakam inhĭ ja'ã ar iba jabej bar Bĕnjadjwŷr djwŷnhmã idjãpĕnh ne ije o kĭnh kadjy amima. Nãr bar ityk ne kãjkwamã itĕm jabej bar Bĕnjadjwŷr djwŷnhmã idjãpĕnh ne ije o kĭnh kadjy amima. Ar ije o kĭnhmã ne bar kum idjãpĕnh ar iba.

¹⁰ Mÿkam ne bar ije o kĭnhmã? Bir, dja Kritu kãjkwakam krĭ djãkam gwaj bamã nhÿ. Gwaj kam arÿm 'ÿr bôx ne kabem dja nhym arÿm gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nãr, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arÿm prĭne amikôt kum amijarĕ nhym kam arÿm gwaj bakunĭmã o pãnh. Apÿnh gwaj banhĭ djari gwaj bamã o pãnh. Gwaj baje amijo baba kôt gwaj bamã o pãnh. Katàt gwaj baba mex jabej arÿm gwaj bamã o pãnh mex. Nãr ate gwaj amijo baba punu jabej arÿm gwaj bamã o pãnh punu.

Metĭndjwŷnh kute me kunĭo òbikwao ãm.

A Kô 4.2

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kôt gwaj bakunĭmã o pãnh. Kam ne bar Kritu'ÿr me 'wÿro iba. Me kute

Kritu'ÿr amijo akẽxmã me 'wÿro iba ne me axwe nêje ar me kukrào iba. Bẽnjadwÿr djwÿnh pyma: bar arÿm kuman arÿm nêje ar me kukrào iba. Ne katàt ar amijo iba nhym Metĩndjwÿnh prĩne kute ar imar. Ar gadjwÿ ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrãmri ne Paur ar katàt kute amijo bakumrẽx, anhÿr jabej.

¹² Wãkam ne me we ar ijã,

—Ar wã ne ar ajte ar amã amimex jarẽnho ba, ane. Djãm mrãmri me kabẽn? Kati. Wãkam me kwÿ ta amimexo amran ar amã,

—Ba ne ba Kritu'ã idjujarẽnh mexkumrẽx. Me kum ikĩnhkumrẽx, anhÿro ba. Djãm mrãmri ne me kabẽn mex? Kati. Nãm me amijo 'êx. Djãm Kritu kabẽn kôt me kum me abê? Kati. Me jamã dja gar ar ijã ajarẽn memã kum,

—Paur ar kute katàt ar imã arẽnhkumrẽx. Paur ar kute katàt Metĩndjwÿnh kabẽn marn kôt amijo bakumrẽx, ane. Dja gar ã memã ane nhym me arÿm pijàm ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar we ajbãn ar amã amijarẽ? Nà. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Bar we ajbã. Metĩndjwÿnh kadjy ne bar we ajbã. Nàr, djãm mrãmri ar ikrã mex ne katàt ar amã amijarẽnhkumrẽx? Metĩndjwÿnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metĩndjwÿnh mar kadjy ne bar katàt ar amã amijarẽnhkumrẽx.

¹⁴ Kritu kum gwaj bajabê:ê. Kum gwaj bajabêkam ne gwaj bakunĩ pãnh ty. Gwaj badjwÿ bamã Kritu jabê:n arÿm 'ã memã badjujarẽnh prã:m. Dja me te Kritu'ã gwaj bakangrônho ba. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Gwaj ty. Gwaj bamã batyk

pyma kêt. Kritu gwaj bakunĩ pānh tykkam gwaj badjwỳ gwaj bamã batyk pyma kêt.

¹⁵ Gwaj bakunĩ pānh tykkam mỳj dja gwaj nē? Bir, dja gwaj amidjwỳnhbit maro babaja krāta. Ne kam Kritu maro baban kôt ar amijo baba. Nām gwaj bapānh tyn akubyn tīn ne. Kam dja gwaj maro baban kôt ar amijo baba.

¹⁶ Arỳm gwaj bapānh tykkam djām kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metīndjwỳnh kīnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djā ne bar ā me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arỳm ar ije me mar punu kêt. Mrāmri amrēbē ar ije Kritu mar punu. Djām jakam ar ije mar punu rā'ā? Kati. Bar arỳm aminhijukri amidjan kam arỳm ije mar punu kêt.

¹⁷ Bir, mỳj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arỳm umar djà ny. Amrēbē ne me mỳjja tūm kôt ar amijo ba. Ne jakam arỳm kute mỳjja tūmkôt amijo baja arỳm krātan arỳm mỳjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arỳm mrāmri prīne umar djà nykumrēxja pumũ. Bar aminhijukri amidjan arỳm kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metīndjwỳnh ta ne arỳm prīne meo ny. Gwaj badjwỳ ne gwaj amrēbē Metīndjwỳnho bakurē djwỳnh nhym ta arỳm gwaj bajo nyn gwaj bajo ōbikwa. Jeju Kritu arỳm tyn akubyn tīn gwaj kam tu amim markumrēx. Nhym kam Metīndjwỳnh arỳm gwaj bajo ōbikwa. Gwaj bajo ōbikwan arỳm me'ā gwaj bamã karō. Gwaj baje memã 'ā badju-jarēnhmã gwaj bamã karō. Gwaj kam arỳm memã kum,

—Ga me aje Metīndjwỳnho akurē djwỳnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrēx nhym arỳm

me ajo nyn me ajo ōbikwa. Nā gwām ā memā anhỹro baba.

¹⁹ Metĩndjwỹnh ta ne me kunĩo ōbikwao dja. Kritu arỹm tyn akubyn tĩn ne nhym me arỹm tu amim markumrẽx nhym kam arỹm meo ōbikwa. Meo ōbikwan arỹm memā axwe kêt jarẽ nhym me arỹm kum mex ne. Nhym arỹm ar imā Kritu'ā ujarẽnhja jarẽ. Bar memā 'ā ajarẽn memā kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrẽx nhym Metĩndjwỹnh arỹm me ajo nyn me ajo ōbikwakumrẽx, ane. Tām ne bar memā arẽho iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabẽnkôt memā idjujarẽn ar iba ne Kritu kukwakam 'yr ar ajwỹro iba. Ar aje Metĩndjwỹnh 'yr amijo akẽxmā ar ajwỹro iban ar amā,

—Dja gar tu amim Kritu markumrẽx nhym Metĩndjwỹnh arỹm ar ajo ōbikwa, anhỹro iba. Bar 'yr ar ajwỹro iba kute mrãmri ne Kritu ta mãn kute amiwỹr me 'wỹro ba pyrāk.

²¹ Kritu amikam axwe 'ō mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhym be, Metĩndjwỹnh arỹm kum axwe jarẽ. Nhym mỹj axwe'ōja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nām kum gwaj bajaxwe pro jarẽ nhym arỹm kute ta mãn axwe djwỹnh pyrāk. Nhym kam Metĩndjwỹnh arỹm pãnh gwaj bamā axwe kêt jarẽ. Gwaj tu amim Kritu markumrẽx nhym Metĩndjwỹnh arỹm gwaj bamā axwe kêt jarẽ gwaj arỹm Metĩndjwỹnh jaxwe kêt bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrẽx nhym Metĩndjwỹnh arỹm ar ajo ōbikwakumrẽx.

6

¹ Metīndjwýnh kôt ne bar idjâpênh ar iba. Kam ne bar arým ar amã arê. Metīndjwýnh ne tu kum ar akaprĩ:kumrêx* ne ar amã ar ajamak bô gar arým amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrêx ne kwârĩk wãnh 'ã adjukanga kêt.

² Mýkam dja gar 'ã adjukanga kêt? Bir, Metīndjwýnh ne arým gwaj bakukãmãremã kabên ne memã kum,

“On jakam ije me amar. Ga me imã amijarê ba arým me ama. Imã me akaprĩkam ne ba me ama.

Ë, on akati jakam ije me apytâr. Ba me apytân arým me ajo djuw mex.”

Nãm ã Metīndjwýnh gwaj bakukãmãremã ane. Bad-jwý kôt ar amã arê. Mytja tãmkam Metīndjwýnh kum ar akaprĩ. Akati jakam kute ar apytâr. On 'ýr amijo akêx. Kwârĩk wãnh 'ã adjukanga kêt.

Paur kute apýnh kaprĩ djàri'ã amijarênh.

Kor 1.10

³ Ar ba ne bar amijaxwe nêje amijãno dja. Mýkam ne bar amijãno dja? Bir, ba ren amijãno idjãm kêt ne ren arým ajmã ikute. Nhyim kam ren me'õ arým ijã,

—Djãm Metīndjwýnhmã ar àpênh wãkam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'õ ren ar ijã anen ren arým Metīndjwýnh bê amijo akêx. Me'õ kute Metīndjwýnh bê amijo akêx karõ ne bar amijaxwe nêje amijãno dja.

* **6:1** Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyim pãnh kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtã nhyim arým ta kum ar akaprĩ.

4 Ne ar imrānh kunīkôt katàt Metīndjwỳnhmā
 idjàpēnhkumrēx nhym me kunī kute kôt ar imar.
 Katàt kum ar idjàpēnhkam te apỳnh ar ikaprī djari
 ar ijo ba bar kum idjàpēnh'ā idjukanga kêt.

Ne ajte apỳnh itokry ma.

Ne ajte imā mỳjja prām ne inhō mỳjja kêt.

Ne ajte apỳnh mỳjjakam itīn prām.

5 Katàt kum ar idjàpēnhkam me ajte mry kà punuo
 ar ikaprēprêk.

Nhym me ar ibē ijê

nhym me krāptī: ar ikam àkrên ar ikam kangao
 kumex.

Bar apỳnh idjàpēnh tỳxo prīne amidjôm ne.

Ne ajte apỳnh idjàpēnh'ā ino tỳx ne inhōt kryre
 nhym arỳm akati.

Bar ajte Metīndjwỳnhmā amijajburo iba. Katàt
 kum ar idjàpēnhkam bar ā ane.

6 Ne ajte kam prīne amijaxwe nêje amijāno dja.

Ne ajte prīne mỳjja mar mexkumrēx.

Nhym me ajte ar ijo ajkê bar bit ingrykmān ajte
 akubyn amijā ingryk nê.

Ne kum ar idjàpēnhkam ajte imā me kaprī.

Nhym Metīndjwỳnh Karō ajte ar ijo ba bar mrāmri
 imā me abêkumrēx.

7 Ne ajte katàt memā ikabēn jarēnhkumrēx

nhym Metīndjwỳnh ajte ar ikôt àpēnh tỳx.

Kum ar idjàpēnhkam bar amijāno djan katàt ar
 amijo iba. Ga, krākamngōnh kute kàxo
 kubêkà jangjēnh ne kute kurê djwỳnhbê
 amipytārja pumũ. Ar badjwỳ ne bar inhō
 kàxo kubêkà jadjār mǎn pràbê amijāno djan
 katàt ar amijo iba. Me kute ar imā ar ijaxwe
 jarēnh karō ne bar amijāno dja.

8 Nhyṃ me ajte kum ar ikĩ:nhkumrêx. Djãm kam ar ije amidjwýnhbit mar ne Metĩndjwýnhmã idjapênhmã kanga? Kati. Bar mã kum apê.

Nhyṃ me ajte te mebê ar ikurê bar mã kum apê.

Nhyṃ me ajte te ar ikàxã abenmã kum,

—Djãm ar wã mex got? ane bar mã Metĩndjwýnhmã apê.

Nhyṃ kam me ajte te ar ikàxã abenmã kum,

—Me kum ar kĩ:nhkumrêx, ane bar mã kum apê.

Nhyṃ me ajte te ar ijã,

—Nãm ar ta amijo Metĩndjwýnh maro ba. Nãm ar memã 'êx ne me noo biknoro ba, ane. Nãm me te ar ijã ane bar katat kum idjapênhkumrêx rã'ã.

9 Nhyṃ me ajte te ar ibê ate krãn ba nhyṃ Metĩndjwýnh kute ar imarkumrêx. Nhyṃ õ me jadjwý kute ar imarkumrêx.

Nhyṃ me ajte kute ar ibĩn pyma. Te ar ibĩn pyma. Ota, ar itĩn rã'ã.

Nhyṃ me ajte mã ar ikaprêprêk. Ne te ar ikaprêprêk bar ityk kêt.

10 Ne ajte ikaprĩ:ren ikaprĩ japôkmã mã ikĩnh.

Ne ajte ar inhõ mýjja kêt. Te ar inhõ mýjja kêt bar memã Kritu'ã idjujarênh ar iba nhyṃ me arým tu amim markumrêx. Me krãptĩ ne me tu amim markumrêx ne arým kôt Kritu nhõ mýjja kume:xo õ mýjja.

Te ar inhõ mýjja kêt bar tu amim Kritu markumrêx ne arým Kritukôt ar inhõ mýjja kunĩ.

11 Krĩraxbê Kôritukam ar ga ne bar imã ar ajabê:. Kam ne bar prĩne amikôt ar amã amijarênho amirĩtkumrêx.

12 Djã nã bãm ar ar abê amiptàn imã ar ajabê kêt got? Ar ga ne gar amã ar ijabê kêt.

13 Ar ije ar ajo ikramãn prabê bar ar amã ikabên. Ar gadjwý dja gar amipãnh ar imã akabên mex jarên ar amã ar ijabê.

Me kute Jeju marbito aben nhikjê'ã kute memã karõ.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

14 Ga, mry kute jênh bjêr kadjy me kute o aben nhikjêja pumũ. Mry kute aben pyræk kambit ro'ã àpênh mex. Ar gadjwý ar aje me'õo anhikjêmã me kute amim Jeju marbito anhikjê. Kwãrik wãnh me'õ kute Jeju mar kêtõ anhikjê kêt ne ro'ã adjàpênh kêt.

Djãm me axwemẽ me axwe kêt kute aben pyræk ne ro'ã àpênh mex? Kati. Ga, a'umẽ akamãtmẽ ro'ã ba kêtja pumũ. Apýnh ne ba. Ar gadjwý ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amã ajaxwe kïnh kêt. Me kute Jeju mar kêtja ne me kum axwe kïnh. Djãm ro'ã ar adjàpênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

15 Djãm Kritumẽ Berij axikôt kabên? Kati. Ar apýnh kabên. Berij nhidji 'õdjwýbê ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwý djãm me kute amijo ba kute me kute Jeju mar kêtja amijo ba pyræk? Kati. Me kute amim Jeju mar katàt ar amijo ba. Nhy m be, me kute mar kêtja ate amijo ba. Me apýnh ba.

16 Djãm Metïndjwýnh nhõ kikretikam me kute kum amijarênh kadjy apýnh mýjjao metïndjwýnh karõ nhipêxja krï? Djãm Metïndjwýnhmã ja mex? Arkati. Me kute kam Metïndjwýnhmãbit amijarênhmã. Gwaj badjwý. Djãm gwaj baje Metïndjwýnhmã amijarênh ne jãm mýjjao

metīndjwỳnh karō nhipêxmā amijarēnhmā? Me kute Jeju mar kêtja kudjwa mỳjjao metīndjwỳnh karō nhipêxmā amijarēnhmā? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mỳjjao metīndjwỳnh karō nhipêxmā amijarēnh kêt mā. Ga, Metīndjwỳnh ò kikretikam ỳrja pumũ. Gwaj badjwỳ. Metīndjwỳnh ne gwaj bakam nhỹ. Metīndjwỳnh tĩn ne ar bakumrēx. Tyk kêt kumrēx. Tām ne gwaj bakam nhỹ. Metīndjwỳnh ta ne amrēbê: memā kum,

“Ba dja ba mekôt ar iban mekmē ar mrā. Dja me imā, ‘Me inhō Metīndjwỳnh’, ane ba meo iba rā’ã ne.”

Nām ã amrēbê: me bakukāmāremā ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kêtjamā akàx. Djām me ajte meo anhikjên me ro’ã adjàpênhmā? Kati. Kwārĩk wānh. On me memā akàx ne ate ar aba.”

Nām ã Bēnjadjwỳr djwỳnh me bakukāmāremā ane. Ne kam ajte memā kum,

“Kwārĩk wānh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe kôt ajaxwe kêt kam ba dja ba ibê abām kumrēx. Ne kam arỳm ajo ikrakumrēx. Ajo ikra mykumrēx. Ajo ikra nikumrēx.”

Nām ã Bēnjadjwỳr djwỳnh me bakukāmāremā ane. Bēnjadjwỳr djwỳnh ‘itỳxo kubê kumkati ta ne memā ja jarē.

7

¹ Ga, kute gwaj bamā mỳjja mex jarēnhja pumũ. Mrāmri ne gwaj bamā kabēn pydjìn arē. Kam dja gwaj on wānh bajaxwe kunĩ kanga. Baje amid-jwỳnhbito kĩnh kadjy bajaxwe kunĩ gwaj on wānh

kanga. Bakabēn punu kunīkôt, badjapēnh jaxwe kunīkôt ne gwaj tu Metīndjwýnhbé amijo ajkē. Gwaj wānh kunī kangan katāt Metīndjwýnh kôt ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amū amikamēn prīne ta mexo bamex. Gwaj bamā umakôt ā kum bamexo batēmo ane.

Paur kute memā amikīnh jarēnh.

² Dja gar amā ar ijabē. Djā nā bām ar ar ajōo ajkē? Djā nā bām ar ar ajōo àpnu? Djā nā bām ar ar ajōbē mýjja 'ōo iprôt? Arkati.

³ Djām ar ije ar amā ajaxwe jarēnhmā ne bar ar amā ja jarē? Kati. Arým bar ar amā,

—Gwaj baro'ā dja gwaj batīn ne ar baba. Nār kon ar atyk jabej gwaj baro'ā ty, ane. Nām bām ar ā imā ar ajabēo ane.

⁴ Nā bām tu amim ar amex markumrēx ne prīne ar amā amikôt amijarē. Nā bām ar akam ikīnh ne memā ar akam ikīnh jarēnh kumex ne. Nām te apýnh ikaprī djāri iwýr ban bōx ba ar amex djō'ā akubyn ikīnh ne amikīnh ra:x ma.

⁵ Nā bām ar amrēbē pykabē Mateni'ýr tēn 'ýr bōx. Nhym kam apýnh ar ikaprī djāri mā ar iwýr ban bōx bar te ityk djā kēt prāmje. Me kum ar ikurē:n ari ar ijo ba bar arým itīn prā:m.

⁶ Nhym be, me Batīndjwýnh kute me kaprīo kīnho ba tām ne arým akubyn ar ijo kīnh ne. Arým Xitu ar akurūm bōxkam ne bar akubyn ikīnh ne.

⁷ Djām bōxkambit ar ikīnh? Kati. Kute ar imā ar ajarēnh djō'ā ne bar ajte ikīnh. Nām ar imā ar akam amikīnh jarē. Nām ar imā,

—Nām me ar ajo ama: ne kaprīre ne muwn mā memā kum, “Paur ne ba ar imā kīnhkumrēx”,

anhỹro ba. Nām ā Xitu ar imā ar ajarēnho ane. Ba kam arỳm Xitu kīnh djô'ā badjwỳ ar akam ikīnhkumrēx.

⁸ Amrēbē ar ije ar amā pi'ôk no'ôkkam ne ba amim ingyryk ne amiman ar ajā amim,

—ÿ, watīre. Mỳkam ne ba arkum pi'ôk no'ôk ne arỳm arkum kaprī jadjà? ane. Djām jakam ije amim anhỹr rā'ā? Kati. Ije inhō pi'ôko ije ar amā kaprī jadjàr ngrirebit.

⁹ Jakam ne ba ikīnh ne. Mỳkam? Djām ar akaprīkam? Kati. Gar akaprīkam arỳm akubyn amima. Ba kam arỳm ikīnh ne. Ar aje Metīndjwỳnh kabēn markôt gar arỳm akaprī. Akaprīn arỳm akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikēnh kêtja pumũ. Ije pi'ôkkam ar amā ikabēn'ā no'ôko ije ar ajo ibikēnh kêtē.

¹⁰ Me kute arỳm amikam Metīndjwỳnh kabēn mar ne kôt kaprīkam ne me arỳm amiman wānh axwemā iren Metīndjwỳnh'ỳr amijo akēx. 'Ỳr amijo akēx nhym arỳm me utà. Djām kute me utàrkam me amim ngyryk ne kaprī? Arkati. Nhym be, me kum Metīndjwỳnh kīnh kêtjamā ne me kabēn jarē nhym me arỳm amim ngyryk ne amikam kaprī. Amikam kaprī kajgon wānh axwemā irern kute Metīndjwỳnh'ỳr amijo akēx kêt ne arỳm akuno. Me biknor tokry djākam akuno.

¹¹ Nhym be, amrēbē inhō pi'ôk ar awỳr bōx ja ne gar amim arēn aman arỳm amima. Amiman arỳm amijo mex prām ne amijo mex ngyr'ā ar ano kator me:x ne arỳm abenbē ar ajaxwe kurê. Abenbē ar ajaxwe kurēn arỳm ar amā ajaxwe pyma:. Ne kam ijo ama:n arỳm inēje mā memā akabēn. Ne kam

me'ô jaxwe jabe:j ne axwemã akatorkumrêx. Ar Metĩndjwýnh kabên kôt akaprĩkumrêxja pumũ. Ne kam arým ar amexo amirĩtkumrêx. Ôbê ne ba ar amã apýnh mýjja kwý jarê. Gar arým jakam mýjja kunĩkôt imã amimexo amirĩtkumrêx ba arým ar ama.

¹² Ba amrêbê ar amã pi'ôk no'ôk ne. Me'ô jaxwe ne ba kuman pi'ôkkam arým ar amã arê. Nãm ar ajo ajkê ba kuman pi'ôkkam arým ar amã arê gar arým ama. Djãm ar aje jabit marmã ne ba ar amã arê? Kati. Ar aje badjwý imarmã. Ba ar ajã ino tỳ:x. Tãm ne ar aje marmã ne ba ar amã arê. Mrãmri ne ba ar ajã ino tỳxkumrêx. Metĩndjwýnh ta ne kute imar.

¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akĩnhkam bar badjwý ar adjô'ã akubyn ikĩnh.

Nhym Xitudjwý ar awýr bôx ne bit umar punure. Gar kam akunĩ arým aêrbê o kĩnh nhym arým ar akam kĩnhkumrêx. Ne kam arým amrê tẽn iwýr bôx ne imã ar ajã ajarê bar badjwý arým ô'ã ikĩnhtire.

¹⁴ Nã bãm Xitumã ar amextire jarê. Djãm kam ikabên kajgon arým kam ipijãm ne? Kati. Ije amrêbê ar amã ikabên kunĩ jarênhja ba ar akônh kudji. Ije Xitumã ar amex jarênhdjwý ba ar amex kônh kum arê. Nhym kam ta ar awýr bôx ne arým ta ar amex pumũnhkumrêx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bôx ne akubyn amijo tẽn ar ama:ro nhý. Nãm ar awýr bôx gar akunĩ aje kabên maro akumex. Nã gãm ar atertet ne kum akabên mexbit jarê. Nãm akubyn amijo tẽn ar amaro nhýn arým amybým kum ar ajabê:ê.

¹⁶ Kam ne ba arým ate ikrãn amim ar amexbit man arým ar akam ikĩnhkumrêx.

8

Kute me ôdjânh'ã memã karõ.

Kar 11.29; Rô 15.25; Kô k 16.1; Xim k 6.18

¹ Kam, akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykabê Matenikam me arê. Ga, Matenikam apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne me ukaprĩkumrêxja pumũ. Djãm me ta ne me ukaprĩ? Kati. Metĩndjwÿnh ta ne kum me kaprĩ ra:xi nhym me arÿm kuman arÿm ô'ã kum me kaprĩkumrêx.

² Nãm me te amikam tokry ne kaprĩ kumex man arÿm apôkmã amikam kĩnh kati ma. Nãm me te ô mÿjja ngrire ne memã mÿjja nhôr prã:m. Nãm me tu ôdjânhti:re ne memã mÿjja kumex ngã.

³ Be, apÿnh me àpênh djà kôt ne me kute apÿnh pi'ôk kaprĩ jamÿnh. Me kwÿ ô pi'ôk kaprĩ rax nhym me kwÿ ô ngrire. Djãm Matenikam me ô pi'ôk kaprĩ rax? Kati, me ô ngrire. Nãm te me ô pi'ôk kaprĩ ngriren memã kumex ngã. Ba ne ba omũ. Me ta ne me memã kungã.

⁴ Nã bãm bit akubyn memã nênen memã kum,

—Kati. Ar anhõ pi'ôk kaprĩ ngrire. Kôt dja gar memã ngrirebit ngã, ane. Nhym ar imã,

—Kati. Djeruxarêkam Jeju nhõ me ja ne me ô mÿjja kêt ne kum prãm. Bar kam imã me kaprĩ. Ar ba dja bar memã kumex ngã, ane.

⁵ Bar kam me kute memã pi'ôk kaprĩ nhõrkam ama. Nhym kam me ta kumrêx ar ijaêrbê Metĩndjwÿnhmã amingãn amim,

—Ba katàt Bẽnjadjwÿr djwÿnh kabên man kôt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

—Ba Paur kabēn man kôt amijo iba mex, ane. Metīndjwŷnh kabēnkôt ne me ã ane. Ne kam me kadjy ar imã pi'ôk kaprĩ ngã.

⁶ Matenikam me ã ane bar kam Kôrituwākam ar abaja'ã Xitumã karõ. Ta ne amrêbê ar awÿr bôx ne ar amã arê. Gar kam arÿm memã pi'ôk kaprĩo atommo krax. Nhym kam jakam ar iwÿr bôx. Kam ne bar ar ajã Xitumã karõn kum,

—Dja ga Kôritukam memã arê gê me mrãmri ukaprĩkumrêx ne pi'ôk kaprĩo atomo tēn inomã mēnhkumrêx, ane.

⁷ Akmere àpnhĩre ar, gar arÿm amex ne arÿm tu amim Metīndjwŷnh markumrêxo aba. Ne aje kabēn jarēnh me:xkumrêx. Ne aje kôt mÿjja kume:x mar. Ne mrãmri akabēnkumrêx ne amã ar ijabê:kumrêx. ã amexo ane. Nhym be, dja gar mekam adjukaprijdwÿ ne me kadjy pi'ôk kaprĩo atomkumrêx.

⁸ Djãm ar ba ne bar amirax pumũnh nhiràm ar amã,

—Ar iraxja man ar ikabēn kôt memã o atomkumrêx, anhÿro iba. Kati. Nã bãm ã ar amã anhÿr kêt. Matenikam me ja kumrêx ne me memã o atomo tēn inomã kumẽ. Ar gadjwÿ ar aje ar ikabēn mar ne aje memã o atomo atēm ne inomã mēnhmã. Djãm mrãmri ne gar amã ar ijabêkumrêx? Ar amã ar ijabêkam dja gar o atomkumrêx.

⁹ Bēnjadjwÿr djwŷnhbê Jeju Kritu ta ne tu ukaprĩkumrêx. Tãm ne gar arÿm aje mar. Nãm õ mÿjja kumex. Mÿjja kunĩ ne õ mÿjja. Nãm te õ mÿjja kunĩn arÿm ar akadjy õ mÿjja kêt. Gar kam arÿm mÿjja kumexo anhõ.

10 Ba kam arým ja man ar amã arẽ. Be, amũ amex ja'ã ne gar akumrẽx aje memã pi'ók kaprĩ nhõr prãm ne arým o atommo krax ne.

11 Jakam dja gar o atomo tẽn inomã mẽnkhkumrẽx. Djãm ar aje memã õr prãm ne o atommo krax ne katẽri krã'yrkam mex got. Kati. Gar amã memã õr prãm ne ajte o atomo tẽn inomã mẽnkhkumrẽx. Kambit arým mex. Ar aje apýnh adjapênh pãnh pi'ók kaprĩ jamýnh kõt dja gar memã ikjê rên memã o atom.

12 Be, me kute memã õr prãmkkumrẽxja ne Metĩndjwýnh kute me mar ne arým mekam kĩnh. Djãm me'õ nhõ mýjja kêtka dja Metĩndjwýnh memã kum, "Memã angã", ane? Kati. Me õ mýjja rax gêdja 'ã akren pi'ók kaprĩ rax ngã. Nhym be, me õ mýjja ngrire dja 'ã akren pi'ók kaprĩ ngriren kum kungã.

13 Djãm ar aje memã õr nhym me kum prãm kêt gar ajte me pãnh anhõ mýjja kêtma ne ar amã prãmmã? Djãm ja kadjy ne ba ar amã arẽ? Kati. Gêdja ar anhõ mýjja nhym amũ me õ mýjja nhym kam ar ajõ'ã kàtàm kêt. Gamẽ amũ me wãmẽ gêdja ar anhõ mýjjao aben pyræk. Ja kadjy ne ba ar amã ikabẽn.

14 Jakam arým ar anhõ mýjja kumexkam ar aje memã kwý nhõr nhym memã prãm kêtma. Nhym kam ajmãkam gar me pãnh amã prãm jabej nhym me õ mýjja kumex jabej. Ne kam arým amipãnh ar amã mýjja ngã. Gar kam anhõ mýjjao aben pyræk.

15 Me bakukãmãre kute djwýbê mýj ne jao atomo bakam ne me ã ane. Amrêbê: ne me'ã memã kum, "Nãm me djwýo atom kumex nhym me mãnkhkutã ne. Ne djwý'ã kàtàm kêtne.

Nhym me jadjwỳ djwỳ ngrireo atom nhym me mǎnhkutã ne. Ne me'ã 'ã kàtàm kêt ne.”
 Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, me kunĩ ò djwỳ nhym me'ò'ã djwỳ'ã kàtàm kêtja pumũ.

Kute me'yr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metĩndjwỳnh ne Xitumã amak bô nhym kute ar amarkumrẽx. Kute ba ije ar amar pyræk ne ã ar amaro ane. Ba kam Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ.

¹⁷ Bar Xitumã ar ajã karõn kum,
 –Dja ga memã arẽ gê me pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mẽnhkumrẽx, ane.

Nhym ar imã,
 –Be, mrãmri. Dja ba ã memã ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awỳr tẽn prãmikumrẽx. Ne kam arỳm kute ar awỳr pi'òko tẽn ne kute o bõxmã gar aje omũnhmã.

¹⁸ Bar ar ajã Xitumã karõn kam kôt ije gwaj bakamyja 'òdjwỳ janormã. Gwaj bakamy jamẽ Xitu ar ar awỳr tẽmmã. Ar ikamy ja ne àpênh mexikumrẽx. Kute Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam àpênh mexikumrẽx. Me kute amim Jeju mar kunĩ apỳnh kôt ar aben pydjio ba djàri kunĩ ne me abenmã mex jarẽ.

¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utàn ar imã,
 –Gwaj bakamy ja dja ar ikabẽn kôt ar akôt pi'òk kaprĩo tẽn memã kungã, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrẽx Xitu kôt ar awỳr ano. Dja ar bõx gar me kadjy pi'òk kaprĩo atom inomã mẽnhkumrẽx. Ar badjwỳ dja bar ã ar awỳr tẽn bõx gar ar imã pi'òk kaprĩ ngã bar Xitumẽ ro'ã arỳm

Djeruxarê'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn o bôx ne iro'ã memã kungã. Me ar ikôt Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy dja bar ã o ane. Ar aje memã òr prãm nhym me kute jadjwý mar kadjy dja bar ã o ane.

²⁰ Godja bar memã pi'òk kaprĩ kumexo tẽn memã kungã. Nhym kam me ar ikôt gwaj bakamy tẽmja pumũn ar ijã ar idjàkĩnhĩ nhôr kêt.

²¹ Dja bar iro'ã katàt memã o tẽn o bôx. Metĩndjwýnh dja katàt ar ije amijo ibakôt ar ipumũ. Nhym pykakam me ar badjwý dja me katàt ar ije amijo ibakôt ar ipumũ.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kôt ar awýr tẽmmã. Dja bar kam gwaj bakamy 'òdjwý jano nhym arkôt tẽ. Gwaj bakamy jadjwý ne mexkumrẽx. Metĩndjwýnhmã àpênh kunĩkôt gwaj bakamy ja mrãmri kum ukanga kêtumrẽx ne kum àpênhkumrẽx bar arým amim omũ. Nhym tu amim ar amarkumrẽx. Kam ne ar akadjy àpênh prãmumrẽx. Gwaj bakamy jadjwý dja arkôt ar awýr tẽ.

²³ Nhym Xitudjwý. Be, tãmjamẽ ne bar iro'ã apê. Ne kam arým ar iro'ã ar akam idjàpênhmã. Nhym gwaj bakamy ar jadjwý, apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djàri ne me ar ano. Nhym kam ar arým me kabẽn kôt ar awýr tẽmmã. Kute memã Kritu raxo amirĩt kadjy ar awýr tẽmmã.

²⁴ Kam dja gar pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mẽnkhumrẽx. Nhym ar arým o ar amarkumrẽx. Ar amã ar abêja markumrẽx. Nã bãm ar mã memã ar ajarẽnho iba. Ar akam ar ikĩnh jarẽnho iba. Dja gar pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mẽnkhumrẽx gê

ar pi'ôk kaprī pumũnhkumrēx. Kam dja ar abenmã kum,

—Mrãmri Paur kabēnkumrēx, ane. Kam gēdja ar akubyn ō pykakam bôx. Bôx ne apỹnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari memã ar ajarēho ba. Ne memã kum,

—Mrãmri ne me ōdjànhkumrēx. Nãm me arỹm pi'ôk kaprīo atom. Djeruxarēkam me kute Jeju marja kadjy ne me arỹm pi'ôk kaprīo atomkumrēx, ane. Dja ar ã ar ajarēho ane.

9

¹⁻² Djãm ar aje amijã pi'ôk kaprī nēmã ne ba ajte ar amã arē? Kati. Ar aje pi'ôk kaprīo atommã ne ba ar amã arē. Ar ga ne gar aje Jeju nhō me jamã o atom prãmikumrēx. Arỹm ba ar apumũn Matenikam me jamã ar ajarēho iba. Nã bãm memã kum,

—Onĩj, pykabê Akajakam krĩraxbê Kōritukam me ja ne me arỹm kute memã ōr prãmikumrēx. Amũ amex ja'ã me kute memã ōr prãmikumrēx. Nã bãm ã ar ajã memã anhỹro iba nhym kam me ar akudjwa kute memã ō pi'ôk kaprī nhōr prãmikumrēx.

³ Kam, ar aje pi'ôk kaprīo atomo atēm ne inomã mēnh kadjy ije ar awýr gwaj bakamy ar anormã. Ar ga ne gar imã,

—Dja bar o atomo tēn inomã mēnhkumrēx, ane. Kam dja gar o atomo tēn inomã mēnhkumrēx nhym kam ikabēn dja kajgo kêt, Matenikam me jamã ikabēn ja dja kajgo kêt. Nok ba ren ikabēn kajgo. Ije memã kum,

—Kōritukam me ja kute òr prā:m, anhỹrkam gar ren katēri pi'òk kaprĩo atom krāta ba ren arỹm ikabēn kajgo.

⁴ Dja ba ar awỳr tē nhym Matenikam ar ja'ò ikòt ar awỳr tēm ne ar awỳr bôx jabej. Kam bar ren ar awỳr bôx ga ren ar arỹm pi'òk kaprĩ katēri o atom krāta nhym ren Matenikam ar jamē ba ren ar ar apumũn ren arỹm ar akam ren ar ipijàm ne. Ga ren ar gadjwỳ kam apijàm ne. Ba ren ar amim,

—Nā bām ar bit tỳx'ã me kamnhĩxkumrēx nhym meo mōn tu krāta. Bar kam arỹm ipijàm, ane.

⁵ Gwaj bapijàm karõ ne bar abenmã kum,

—Gwaj amikukãm bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'ỳr atēm kumrēx ne me'ỳr bôx nhym kam me arỹm ar ikukãm pi'òk kaprĩo atomo tēn inomã mēnhkumrēx. Nā bām ar ã arkum ane. Dja ar ikabēn ja man ar awỳr bôx ne ar amã arē. Arỹm ne ba amrēbê ar amã arē. Ar aje o atomo atēm ne inomã mēnhmã ba ar amã arē. Djãm me kute pi'òk kaprĩ'ã ngryk ne amim,

—Je tô, mỳkam ne me ibê pi'òk kaprĩ jamỳnho ba, anhỹrkam mex? Kati. Kam mex kêt kumrēx. Dja gar o atomo tēn inomã mēnhkumrēx bar arỹm ar awỳr bôx gar arỹm anhõdjànħ ne akĩnhkumrēx. Ne kam arỹm me kadjy ar imã angã. Kam dja bar arỹm Djeruxarēmã o tēn o bôx ne arỹm memã kungã.

Me kĩnh ne kute memã mỳjja nhõr raxmã.

Kò k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶ Ba ar amã arē gar ama. Godja me 'y ngrêre ne kren kam djwỳ ngrêre ne o atom. Nàr, godja me 'y

kumex ne kren kam djwỳ kumex ne o atom. Tãm dja gar anhõ pi'òk kaprĩ'ã ama.

⁷ Djã gãm ar abenã ar anhõ pi'òk kaprĩ jakre kumrẽx ne amim,

—Be, kôt dja ba memã amikutã kwỳ ngã, anen kam memã angã. Kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Dja ba memã kwỳ ngã nhym ibê kêt ba ajmã nẽ, anhỹr kêt. Nàr, kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Gê me imã 'ã àpnênh tỳxmã ba kam memã kwỳ ngã, anhỹr kêt. Mỳkam? Bir, dja me òdjãnh ne kĩnh ne memã mỳjja ngã nhym Metĩndjwỳnh arỳm kum me kĩnhkumrẽx. Tãm dja gar ama.

⁸ Djãm Metĩndjwỳnh òdjỳ got ar abê mỳjja 'õ nêrnã? Kati. Dja ar amã mỳjja kunĩ ngã. Djãm kute ar amã mỳjja ngrêre nhõrmã? Kati. Mỳjja kumex dja tu ar amã kungã gar arỳm akĩnhkumrẽx. Ar gadjwỳ dja gar akati kunĩkôt mekam adjukaprĩkumrẽx.

⁹ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memã arên memã kum,

“Arỳm ne amikutã me ò mỳjja kêtã ò mỳjja ngrã.

Nãm katat amijo bakumrẽx rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo mõrja pumũ. Metĩndjwỳnh ne me kute kre kadjy kute memã 'y nhõr. Ne kam kute memã djwỳ nhõr. Me ò kwỳ krên djà'ã kute memã òr. Mỳj'ã ne ba ar amã ja jarê. Bir, ar aje memã mỳjja nhõr'ã ne ba ar amã ja jarê. Metĩndjwỳnh ta dja ar apumũ. Dja gar me ò mỳjja kêtã amikutã anhõ mỳjja kwỳ ngã nhym arỳm ar apumũn ar amã mỳjja kumex ngã. Ar aje memã mỳjja nhõr jakrenh mex ne ar amã kungã.

Ga, me kute mỳjja 'y kumex ne kren arỳm ò djwỳ kumex ne kute o atomja pumũ. Ar gadjwỳ dja gar memã mỳjja kumex ngã. NhyM Metĩndjwỳnh arỳm pãnh ar amã mỳjja kumex ngã gar arỳm katàt ar amijo aban kum amexkumrẽx ne.

¹¹ Ar anhõdjànhkam mỳj dja Metĩndjwỳnh ar amã nẽ? Bir, dja mã ar amã mỳjja kumex ngã gar mã amikutã memã anhõ mỳjja kwỳ ngã. Anhõdjành ne mã memã angã. Dja gar ar imã amikutã ar anhõ pi'òk kaprĩ kwỳ ngã bar kubyn arỳm memã ar anhõ pi'òk kaprĩ tẽn memã kungã. Dja me ar anhõ pi'òk kaprĩ byn arỳm Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Gwaj badjô'ã kum amikĩnh jarẽ.

¹² Dja gar Jeju nhõ me jamã angã nhyM me arỳm o amikĩnh. Djãm me o amikĩnhbit? Kati. Dja me kĩnh ne ar adjô'ã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽho kumex.

¹³ Ne kam ar amarkumrẽx ne arỳm Metĩndjwỳnhmã kum,

—Mrãmri ne me kute Kritu'ã ujarẽnh ny markumrẽx ne arỳm akabẽn kòt òdjànhtire. Òdjànhtire ne arỳm amikutã ar imã ò mỳjja kwỳ ngãn arỳm amũ me kum prãm kunĩmã kwỳ ngã. Bar kam arỳm amã amextire jarẽ, ane. Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhõrkam dja me ã Metĩndjwỳnhmã ane.

¹⁴ Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhõrkam dja me kum ar ajabẽn arỳm ar akadjy Metĩndjwỳnhmã kabẽn ne kum,

—E kum, Djünwã, me kĩnh djà rax ne ga memã angã nhyM me arỳm adjô'ã ar imã pi'òk kaprĩ jano. Bar kam amã amextire jarẽ, ane. Dja me ã Metĩndjwỳnhmã ajã ane.

¹⁵ Mÿj kĩnh djàja ne Metĩndjwỳnh memã kungã? Bir, Kraja ne arỳm memã kungã. Nãm gwaj bakunĩmã kungã. Kra ra:xi. Mÿj me'õ ne kute prĩne 'ã ujarēnh mex kadjy 'ỳr bôx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamã kungã gwaj kam kum amikĩnh jarē.

10

Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrẽx.

¹ Ga, Kritu kabôt kati ne kute memã prĩ mex ne ar meo baja pumũ. Ja ne ba kuman arỳm ar amã ikabēn mex jarē. Ar gadjwỳ dja gar Kritu man badjwỳ ikabēn ma. Ba ibê Paur ikabēn ma. Wãkam me'õ ar memã kum,

—Paur ne amybỳm kute tỳx pyrãk ne me ỳtãri 'ỳr bôxkam kum me uma:, ane. Djãm mrãmri me kabēn? Kati.

² Dja gar on ikabēn ma. Got ba ren ar awỳr bôx ne tu ar amã ibēn tỳ:x ne. Nã bãm anhỳr djwỳnhràam amim,

—Dja ba wãkam bôx ne ar kwỳmã ibēn tỳx jabej, ane. Ar akwỳ aje amim,

—Paur ne amidjwỳnhbito kĩnh ne axwe ar ba, anhỳro abakam ba ibôx ne ije ar akwỳmã ibēn tỳx karô ne ba ar amã,

—Dja gar on ikabēn ma, ane.

³⁻⁵ Ga, me kurê djwỳnh me'ỳr bôxja pumũ. Me'ỳr bôx nhym me arỳm àbêr djà jamỳn o me'ỳr prôt ne arỳm aminêje me aê. Pykakam ne me ã aminêje meo ane. Djã ne bãm ar ã me kudjwa ane. Kati. Nã bãm ar ije pykakam me àbêr djà jamỳnh kêt. Metĩndjwỳnh ne tỳ:x. Bar tỳxo itỳx ne me nêje ikabēno me ity nhym me arỳm anihkrê.

Ga, me kurê djwýnh kwý kute aminêje kikre tỳ:x nhípêxja pumũ. Nhyim be, me tỳxo me ja jakre ne me arým me'ã kikre kate. Ne kam arým pardja'ã me pa 'amýn meo ban meo bôx nhyim kam me arým memã âpênh ar ba.

Me kwý jadjwý ne me kute me bakurê djwýnh pyræk. Me 'êxnhĩ. Metĩndjwýnh ne kute gwaj bamã amijã ujarênh pydji baje mar pydjimã nhyim me arým 'êx ne ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne arĩk kupa'ã memã 'ã ujarênh punu. Nhyim kam me arým me ma:ro ba. Nhyim me Metĩndjwýnh kupa'ã apýnh mýjja rũnh jarênh mebê Metĩndjwýnh kabênkumrêx kurên arým me noo akno. Nãm me memã 'êx ba. Me kabên 'êxnhĩ ne kute mrãmri ne me ô kikre tỳx pyræk. Bar kam ikabêno me ity nhyim me arým ar imã rerekre. Ar imã rerekre nhyim me arým katåt Kritu'ã ujarênh man katåt kabên kôt ar amijo ba. Kam ar ije mrãmri ne me kute me pardja'ã me pa 'amýnh ne me meo ban meo bôx pyræk nhyim me arým Kritu kôt amijo ba.

⁶ Ar gadjwý dja gar prĩne Kritu kabên kôt amijo aba mex ba arým bôx. Bôx nhyim ar ajõ ate aje ar amijo aba prãm rã'ã ba arým ar amã ibên tỳx gar arým pãnh atokry.

⁷ Ar akwý ne gar abenmã,

—Djã ne Kritu Paur jano? Kati, anhỹro aba. Ba ar amã arê gar ama. Djãm gwaj baje me krækàbit pumũnh ne kam arým amim, “Tãmwã ne mex”, ane nàr, “Tãmwã ne mex kêt”, ane. Djãm gwaj baje me krækàbit pumũnho ne arým prĩne me mar mex? Kati. Djãm mrãmri Kritu ar ajo bakumrêx gar arým ama. Aje mrãmri markumrêx jabej ar badjwý ar ima. Djãm Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwý

mrãmri Kritu kute ar ijo bakumrêx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrêx. Gwaj baje aben pyræk. Tãm dja gar ama.

⁸ Ba ren ar amã ar irax jarênh kume:x. Djã ne ba ren kam amikam ipijãm? Kati. Mrãmri ne Bênjadjwÿr djwÿnh ar ba ar ijã irax mênhkumrêx. Ar akadjy ar ijã ar irax mênhkumrêx. Djãm ar ije ar amã ibên tÿx kadjy ne ar ijã rax mẽ? Kati. Bar Kritu'ã ar amã ajarê gar mar mexo amũ amikamên mar rax. Ja kadjy ne Bênjadjwÿr djwÿnh ar ijã rax mẽ.

⁹ Ba ren ajte ar amã amirax jarênh kumex. Nhym be, kati. Me kute ar amã,

—Paur ne ar amã pi'ôk no'ôko kute ar ajaêr prãm, anhÿr. Djãm mrãmri? Kati. Ije ar ajaêr prãm kêt.

¹⁰ Me kwÿ ta ne me arÿk ijã kabên ne ar amã,

—Paur ne pi'ôkkambit we kabênkumrêx ne tÿ:x. Djãm mrãmri ne tÿxkumrêx? Kati. Dja ta anhÿtãri ar awÿr bôx ne arÿm rerekren kabên punure gar amã kabên kÿnh kêt, ane. Nãm me kwÿ ã ijã ar amã ane.

¹¹ Gora gê wãkam me'ô ar ajte ikabên ma. Amybÿm ar ikabên kajgo kêt. Pi'ôkkam ar amã ar ikabênkumrêx. Dja ba wãkam ar awÿr bôx ne wãkamdjwÿ itÿxkumrêx. Ar ije pi'ôk no'ôkkam 'itÿx kôt itÿxkumrêx.

¹² Me kwÿ ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kÿnhmã ne me ta amijo àmra ba. Djãm ar ije amijo me uræk? Kati. Djãm ar ije me'ã amijakreo iba? Kati. Nhym be, me ta ne me amirax jabej abenã amijakreo ban amim,

—Irax kute tãmwã rax pyræk, anhÿro ba. Nàr,

–Ba ne ba iraxo tãmwã jakre, anhÿro ba. Djãm kam me krã mex? Kati. Me krã punu.

13 Nhym be, kati. Metĩndjwÿnh ne ar imã idjãpênh djà'ã karõ bar Kritu'ã memã idjujarênh ar iba. Djã ne bar kam amijo me'õ nhõ àpênh djà pytàn 'ã ar amijo amra? Kati. Metĩndjwÿnh ta ne ar imã ar idjãpênh djà'ã karõ. Kabên kôt ne bar memã Kritu jarên 'ÿr meo akẽxo iba. Kute ar imã ar idjãpênh djà jakre kôt ne bar idjãpênho tẽ:n kam arÿm ar gadjwÿ ar awÿr bõx ne arÿm ar amã arẽ. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarên arÿm ar gadjwÿ 'ÿr ar ajo akẽx ne. Ar ije Kritu'ÿr ar ajo akẽxkam ne bar iraxja.

14 Bar ren ar awÿr ibõx kêt ne ren arĩk ar amã amijarênh kajgo. Nhym be, kati. Arÿm ne bar ar gadjwÿ ar awÿr bõx ne ije kàj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhkumrẽx. Kam ne bar ar akadjy irax.

15 Pyka 'õdjwÿkam dja me'õ Metĩndjwÿnhmã apên arÿm Kritu'ÿr meo akẽx. Djã ne bar kam me kwÿ kudjwa õ pykakam õ me ja'ÿr bõx ne õ àpênh djà'ã amimên arĩk memã kum,

–Ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akẽx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anhÿro iba? Kati. Ar ije ã memã anhÿr prãm kêt. Adjÿm. Dja ba ajte akubyn ar awÿr bõx ne ajte ar amã Kritu kabên jarê. Gar kam arÿm amim Kritu mar mexo amũ amikamênho tẽ:n arÿm mar mexkumrẽx. Nhym kam ar abu'ã me krãptĩ arÿm ar adjô'ã ajte 'ÿr amijo akẽx ne.

16 Dja gar ajte ar ikôt o kangõ bar ajte amũ ar anhjukri me jamã arênho tẽ. Amũ memã Kritu'ã ujarênh ny jarênho tẽ. Ja ne bar kam ama. Djãm ar

ije me kwỳ kudjwa me'õ djàpênh djà'ã amimênh ne arĩk me àpênh proo idjãmra prãm? Kati.

¹⁷ Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt bar amijo iba. Nãm me memã kum,
“Djãm amijo adjãmra prãm? Kwãrĩk wãnh amijo adjãmra kêt.

Dja ga Bẽnjadjwỳr djwỳnho amra.”

Nãm me ã memã ane bar kabên man kôt ar amijo iban amijo idjãmra kêt ne Bẽnjadjwỳr djwỳnho amra.

¹⁸ Djãm me'õ ta kute amijo rax ne kute memã amijarênhkam Metĩndjwỳnh kute 'ã memã kum, “Ã. Mrãmri ne raxkumrêx”, anhỹr? Kati. Metĩndjwỳnh ta kute me'õ'ã rax mênhkambit kute 'ã memã kum, “Mrãmri ne raxkumrêx”, anhỹr.

11

Me 'êx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyræk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

¹ Ba ije ar amã amijarênhkam kute ibên kati pyræk. Ar arek nhỹn ikabên ma. Nã, dja gar arek ikabên maro nhỹ.

² Nã bãm ar ajã ino tỳ:x kute Metĩndjwỳnh õ me ja'ã no tỳxja pyræk. Dja gar katàt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjàjakôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajã ino tỳx ne.

Ga, me bãm, me nã kra ni'ã no tỳxja pumũ. Me my kute Ar kubê kupênh kêt kadjy kra'ã no tỳxja pumũ. Nhyam kam arỳm abatành nhyam mjên pydji 'ỳr mörkumrêx nhyam krô'ã mjên kêtumrêx.

Badjwỳ. Ba arỳm Kritumã ar ajarên kum,

—Kôritukam ar ja dja ar katàt akôtbít amijo ban me kum akĩnh kêt kukràdjàja kôt amijo ba kêt. Nã bãm ã kum ar ajarẽho anen arým ar ajã ino tỳx ne. Dja gar katàt Kritu kôtbít amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajã ino tỳx ne.

³ Me kute ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katàt Kritu pydji kôt amijo aban ajaxwe kêt mã. Godja me arĩk kupa'ã ar amã mỳjja kwỳ jarẽ gar aman arým Kritu kupa'ã amijo aban ajaxwe. Nãm ã kangã no tỳ:xkam kute me bakwatynh Ewamã 'êx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwỳ ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awỳr bôx ne ije ar amã Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽnh kupa'ã ar amã atemã Jeju 'ôdjwỳ'ã ujarẽnh jabej. Djã nã gãm ar me kanga? Kati. Nã gãm ar tu amã me kĩnh ne arek me kabẽn maro akrĩ. Djã nã gãm ar me kôt Metĩndjwỳnh Karõ maro aba? Kati. Atemã me karõ punu ne gar me kôt maro aba. Djãm Kritu'ã ujarẽnh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemã mỳjja punu'ã ujarẽnh ny ne gar maro aba. Nãm me ar amã kupa'ã arẽ gar amã me kĩnh ne arek me kabẽn maro akrĩ.

⁵ Me kwỳ ta amijo 'êx ne ar amã,

—Kritu ne ijano ba ar amã arẽho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne we ar ja ikurãm rax? Kati.

⁶ Nãm me ijã,

—Paur ne kabẽn tô, anhỹro ba. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Ikabẽn tô. Djã ne ba Kritu'ã ajarẽn ikabẽn tô? Kati.

Ar ga ne gar prĩne katàt 'ã idjujarẽnhja ma, ikabẽn amirĩtkumrẽxja ma.

⁷ Nã bãm ar amã ujarẽnh ny jarẽn pãnh ije amim ar abê pi'òk kaprĩ jamýnh kêt. Djãm kam ne gar arým ijo kajgo? Ije amim ar abê pi'òk kaprĩ jamýnh kêt kam ne ije amijo me kajgo pyræk. Mýkam ne ba ã amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmã ne ba ije amijo me kajgo pyræk. Djãm kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwãrĩk wãnh gar amim anhÿr kêt.

⁸ Djãm ba ne ba ar amã amijo a'uw? Kati. Amũ me ja ne ba me ku'uw, ne apýnh me õ pykakam mrãn bõx ne me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djàri me ku'uwn memã kum,

—Ar ikôt o kangõ ba Kôritukam memã arẽ. Nã bãm ã memã ane nhym me arým imã pi'òk kaprĩ ngã ba amý. Ne kam ar akam bõx ne ar amã Kritu kabẽn jarẽ. Ne kam ba inhõ mýjjao pãnh ne. Amũ me'õ nhõ pi'òk kaprĩo inhõ mýjjao pãnh. Ije ar amã idjà'wýr kêt kadjy ne ba inhõ mýjjao pãnh ne ar akam idjàpênh ar iba. Ar amã arẽnhõ iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhym kam prãm iwýr bõx. Djã nã bãm ar ajõ 'uw? Kati. Mateni kurũm gwaj bakamy ar bõx. Ne kam ar ta arým ijo djuw mex. Inhõ mýjja ibê kêt nhym ar arým imã kunĩ ngã. Ar akam idjàpênh kunĩkôt ije pãnh ar abê pi'òk kaprĩ jamýnh kêt. Dja ba rã'ãn ar abê amýnh kêt kumrẽx ne.

¹⁰ Mrãmri ne Kritu kabẽn katàtkumrẽx. Badjwý kôt katàt ar amã ikabẽn jarẽnhkumrẽx. Pykabê Akajakam ar abê Kôritu ar, ije idjàpênh pãnh ar abê pi'òk kaprĩ jamýnh kêt. Ije amýnh kêt'ã dja ba ar

amã amijarênho iba rã'ã. Dja gar ajõ ije amijarênh jabê adjàptàr kêtikumrêx.

¹¹ Ije idjâpênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamýnh prãm kêt. Ja'ã ne ba ije ar amã amijarênh prãm ne arým ar amã amijarê. Mýkam? Djãm imã ar ajabê kêt kam? Kati. Imã ar ajabê kam ne ba arým ar amã amijã ajarê. Metĩndjwýnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abê pi'ók kaprĩ jamý nhym ren me'õ ikàxã ar amã,

—Be, djãm ar bajbit ne bar ar abê pi'ók kaprĩ jamý? Ga, Paurdjwý kute ar abê pi'ók kaprĩ jamýnh ar o bawã pumũ. Ar ije aben pyrækja pumũ, ane. Ar kute ijã, “Ar ije aben pyræk”, anhýr karõ dja ba irã'ãn idjâpênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamýnh kêt rã'ã ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar ije aben pyræk? Djãm mrãmri ne Kritu ar ano kute mrãmri kute ijanorja pyræk nhym ar 'ã ujarênh ar ba? Arkati. Nãm ar ar anoo biknoro ba. Nãm ar ta memã 'êx ne memã,

—Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba, ane.

¹⁴ Djã ne ba amim,

—E kum, mýkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhõ bẽnjadjwýrbê Xatanajdjwý kute me noo biknorja pumũ. Nãm amijo Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh pyræk ne me noo biknoro ba.

¹⁵ Kam õ àpênhdjwý ar õ bẽnjadjwýrbê Xatanaj kudjwa memã 'êx ne amijo Metĩndjwýnh nhõ àpênh pyræk. Ar ta arĩk ar amã,

—Dja gar ikabên man kam mrãmri katàt ar amijo abakumrêx, anhýro ba. Kam ar kute aminhi-nomã amimênhkam dja Metĩndjwýnh ar 'êxnhĩ kôt

arkum o pãnh katàt nhym ar arým me biknor tokry djàkam akuno.

Apÿnh amikaprĩ djari Paur kute 'ã amijarẽnh.

¹⁶ Ba ajte ar amã arẽ gar ama. Kwãrĩk wãnh amim,

—Paur ne amimex jarẽnh ba. Ga, bẽn katikumrẽxja pumũ, anhÿr kêt. Nàr gar aje ijã amim anhÿr jabej arek nhÿn ikabẽn ma. Ba ajte ar amã amimex jarẽ gar ama.

¹⁷ Ije ar amã amimex jarẽnh ja ne kute Bẽnjadwÿr djwÿnh kabẽn pyràk kêt. Ne kute ar amã ibẽn kati pyràk ne ar amã amijarẽ.

¹⁸ Me krãptĩ ne ar amã amijo àmra prã:m. Me kute amidjwÿnhbito kĩnh kadjy amijo àmra prã:m. Ba ne ba bir amimex kôt ar amã amijarẽnho amirĩtkumrẽx gar badjwÿ ima.

¹⁹ Me kwÿ ne me mrãmri bẽn katikumrẽx. Nãm me ar awÿr bôx ne ar amã amijarẽ gar arek me kabẽn maro akrĩ. We ar akrã mex ne kam arek me bẽn kati maro akrĩ.

²⁰ Dja me'õ bẽn kati ar akwÿ apa 'amÿn amiwÿr ar ajo akẽx gar arým kôt ar amijo aba. Ne kam ate akrãn arek me'õja kabẽn maro akrĩ. Dja me'õ bẽn katikôt ar akwÿ anoo aknon ar abê mÿjjao prôt, gar kam ate akrãn arek me'õja kabẽn maro akrĩ. Me'õ ta dja ar akam amijo ra:x nàr ar akwÿ nobê tak ne. Gar kam ate akrãn arek kabẽn maro akrĩ.

²¹ Ba ren badjwÿ ar amã ibẽn tÿx gar ren ikabẽn ma. Nhym be, kati. Ba ne ba ar amã ibẽn tÿx kêt. Ba akrãnmã ar akam ar iba gar kam arým amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhÿro aba. Nhym be, kati. Irerekre ne ikajgo kêt.

Me ta ne me amijã, “Jeju ne ijano ba bôx”, anhÿro ba. Me amijo amra:n arÿk ar amã, “Ba ne ba iraxkumrêx.” Nãm me ã ar amã anhÿr ar o ba. Ba badjwÿ jakam ar amã amimex jarê gar ama. Nã bãm ije ibên kati pyrãk ne ar amã amirax jarê gar ama.

²² Djãm ar wãbêbit ne ebraga. Badjwÿ. Djãm ar wãbêbit ne idjaer. Badjwÿ ibê idjaer. Djãm ar wãbêbit ne Abraão tàmdjwÿ. Badjwÿ ibê Abraão tàmdjwÿ.

²³ Djãm ar wãbêbit ne Kritu nhõ àpênh. Badjwÿ ibê Kritu nhõ àpênhkumrêx ne o ar akrenh mex. Nã bãm ije ar amã ibên kati pyrãk ne ar amã amirax jarê. Nã bãm kum idjàpênh tÿxo ar akrenh mex ne. Me kute mrykà punuo ikaprêprêk kume:xi. Ba te ije itak'ã akremã.

Ne kute ajte ibê ijê krãptiõ ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibĩnmã ijo baja krãpti: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibê Kritu nhõ àpênhkumrêxja pumũ.

²⁴ Kamã ne apÿnh mebê idjaer djãri ajte mrykà punuo ikaprêprêk kumex. Nãm me ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk. Me kute ikaprêprêk kunikôt ne me kute mrykà punuo itak'ã akre krãpti: kute 39 pyrãk.

²⁵ Nhym kam me ajte kôo ititik ne. Nhym kam me ajte kôo ititik ne. Nhym kam me ajte kôo ititik ne.

Nhym kam me ajte kute ibĩnmã kênô ititi:k ne. Ga, ibê Kritu nhõ àpênhkumrêxja pumũ.

Ba kàkamdjwỳ, kà rũnhkam ngô raxbê pyka kêt kam
iba nhy m ijã kà ja wadjà. Ne ajte ijã ja
wadjà. Ne ajte ijã ja wadjà.

Ba ajte ngô raxkam wadjà ne pĩ'ã wajê:t ne ar iba:.
Nhy m ijã akamàt ne akati ba wabi.

²⁶ Nã bã m ar imrãnh kume:x ne.

Nhy m kam ajte apỹnh ngô rũnh djàrikam idjãr
pyma: ne.

Nhy m apỹnh me àkĩnhĩ kute ijaêrbê ijo tỹm ne ijo
bikẽnh pyma:.

Nhy m apỹnh mebê idjaerdjwỳ kute ijo bikẽnh
pyma:.

Nhy m me bajtemdjwỳ kute ijo bikẽnh pyma:.

Apỹnh krĩrax djàrikam ar iba ne apỹnh kapôt kukrit
djàrikam ar iba ne ngô raxbê pyka kêt kam
ar iba. Ja kunĩkôt ne mỳjja kute ijo bikẽnh
pyma: ne.

Nhy m me 'êx ne kute amijo Jeju mardjwỳ kute
ijo bikẽnh pyma:.. Ga, ibê Kritu nhõ
àpênhkumrẽxja pumũ.

²⁷ Nã bã m idjàpênh pytĩdjwỳo iku'ên o amidjôm
me:x ne.

Ne ajte inhõt kêt krãptĩ:.

Prãmmẽ kôrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imã kryn ikà kêt ne ar iba.

²⁸ Ikà krãkà'ã mỳjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrĩ.
Apỹnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar
aben pydjio ba djari ne ba kunĩkôt me ma:ro
ikrĩ. Ne me kwỳ'ã àpnhĩx ne, ne akati
kunĩkôt mekam idjumar punu:re.

29 Dja mekam me'õ rerekre. Djãm kôt irerek kêt got? Kôt badjwỳ irerekre.

Dja me Metĩndjwỳnhbê me'õo akêx. Djãm o ingryk kêt got? O ingrykkumrêx. Nã bãm me ma:ro ikrĩ. Ga, Kritumã idjapênhkumrêxja pumũ.

30 Me kwỳ ta kute amijã,

—Kritu ne ijano ba bôx, anhỹro baja djãm mrãmri ar kum apênhkumrêx. Kon. Ga, Kritumã idjapênhho ije me akrenh mexja pumũ. Dja ba ar amã amimex'ã idjujarênh prãm jabej arỳm ar amã apỹnh itokry djàri, apỹnh ikaprĩ djàri'ã ar amã ajarê. Kunĩ kôt irerekre. Ba ar amã irerekredjwỳ 'ã ajarê gar ama.

31 Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Tĩndjwỳnh kute imar. Jeju Bãm, mexti:re rã'ã: rã'ã ne. Tãmja ne kute imar. Ije amimex jarênh ne ijêxnhĩ kêt kôt kute imar.

32 Ba ajte ar amã irerekre jarê gar ama. Krĩraxbê Tamagu nhõ bẽnjadjwỳrja bit kute ipa 'amỳnhmã. Bẽnjadjwỳr rax Areta ne Tamagu nhõ bẽnjadjwỳr jamã nhỹ. Tamagu nhõ bẽnjadjwỳr õ krākamngônhmã ijarê. Nhyim krĩrax bu'ã pyka tỳx nhipêx apỹnh ajkwa krekre djàri. 'Ã ikator nhyim me kute ipa 'amỳnh kadjy nàrà m ne me ibê kre kunĩ pytà.

33 Nhyim me kute amim Jeju mar arỳm djudjêdjêo kaxnokai jakà 'ãpren kam inhỹr. Ne kam kỳjrũm krĩrax nêje pyka tỳxja burũm imê. Kre krã'yrkôt burũm imên arỳm ijo ruw. Ba arỳm pykabê djan mã mebê ikaton iprõt ne. Be, djãm kam 'itỳx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhyim be, Metĩndjwỳnhbit tỳ:x ne arỳm ipytà.

12

Kute kàjkwa pumũnh'ã amijarēnh.

¹ Djām ije amikôt ar amã amijarēnho iban kôt iraxmã? Kati. Kwārīk wānh rā'ã. Ba ar amã mỳjja'ã ajarē. Me kute mỳjja pumũnh kêtja ba arỳm omũ. Dja ba ar amã 'ã ajarē. Bēnjadjwỳr djwỳnh kute amrēbê memã mỳjja jarēnh kêt. Arỳm ne imã arē. Nām imã arē ba arỳm kuma. Dja ba ar amã 'ã ajarē gar ama.

² Ba amipumũ. Ije amim Kritu markam amipumũ. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ijo àbiro tē ba amipumũnho tē. Nām kàjkwa jan iby jan amũ ja. 'Ỳr ne ijo wabi, amiwỳr ijo wabi ba arỳm amipumũ. Bārām inhĩtã got ijo wabi nār kon ikadjwỳnhbit got o wabi. Kon, ije mar kêt. Metĩndjwỳnh ta ne kute mar. Ba ije amipumũnhja'ã arỳm amex krāptĩ apêx. Amexbê 14 ne ijukri ajmã 'ã akre kute ne ijã apêx.

³ Bārām inhĩtã got ijo wabi nār kon ikadjwỳnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kêt.

⁴ Nã bãm amipumũnho tē nhym Metĩndjwỳnh amiwỳr ò kàjkwa djwỳnhmã ijo wabi. Kàjkwa djwỳnh ne me:xkumrêx. Kam mỳjja punu kêtumrêx. Metĩndjwỳnh ò kàjkwa djwỳnhmã ijo wabi ba amipumũ. Ne kam arỳm kam me kabēn ma. Me kabēn mexkumrêx. Punu kêtumrêx. Ba kam te ije me kabēn jarēnhmã. Mexti:rekam te ije arēnhmã. Pykakam me babêngôkre kabēn'ỳr bôx kêt. Nhym ta ibê uma, ije arēnh kêtã.

⁵ Be, tãm ne ja. Ije amipumũnhja'ã dja ba ar amã amikôt amijarē. Djām ba ije ar amã amimex

jarënhmã? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amã amikôt amijarë.

⁶ Nàr, ba ren ar amã amimex jarë djã ne ba ren ibën kati? Kati. Ba ren ibën kati kêtikumrëx ne kam mrãmri ar amã amimex jarë. Ne ren katàt amimex kôt ar amã amijarënhkumrëx nhym ren me'õ arým ren ijo amra: ne. Nhym be, kati. Irerekre'ã dja ba ar amã amijarë gar kam arým aje ipumũnh kôt ne aje ikabën mar kôt imar katàt.

⁷ Ga, kute imã apÿnh mÿjja pumũnh kêtjao amirÿtja pumũ. Nãm imã mÿjja rũnho amirÿt. Ba ren kam 'ã amijo amra. Nhym be, kati. Kam amijo idjãmra kêt kadjy itokry djã ja iwÿr bõx. Mrãmri itokry djã ja ne kute mrÿnhĩ arek me ïkam ku'ê nhym me tokry pyræk. Xatanaj imã itokry djã ja jano nhym iwÿr bõx ba arým itokry.

⁸ Kam, kute kubê ipytàr kadjy ba te Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhym arým imã,

–Kati. Dja ga atokryja mar rã'ã ne. Be ga, me tokry ne kaprÿrekam rerekreja pumũ. Me te rerekre ba idjukaprÿn itÿx puroo memã tÿx jangij. Gadjwÿ dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arým atÿx.

Nãm ã Metĩndjwÿnh imã ane. Kam ba itokry ne irerekre rã'ã. Tãm ne ba ije ar amã arënh prãm. Irerekre dja ba ar amã arë, me kunĩmã irerekre jarë. Kritu tÿxo itÿx kadjy ije memã irerekre kôt amijarënh prãm.

¹⁰ Kam Kritumã idjãpënhkam mã ne ikute? Bir, apÿnh irerek djãri ne iwÿr ban bõx. Nhym apÿnh me kwÿ imã akij. Nhym apÿnh itokry djãri iwÿr

ban bôx. Nhym apÿnh me kwÿ ijo ajkê. Nhym apÿnh mÿjja pyma djãri ikam apôx. Te apÿnh mÿjja ikam apôx ne te irerekre ba kunîkôt ikînh. Mÿkam? Bir, dja ba ba irerekre nhym Kritu arÿm imã tÿx jadjà ba arÿm itÿx ne.

Me kute kupa'ã Paur mar:

¹¹ Ije amimex kôt ar amã amijarênhkam kute ibên kati pyræk. Mÿkam ne ba amimex jarê? Bir, ar aje ikupa'ã ijarênhkam. Ar ga ne gar ikupa'ã abenmã kum,

—Djãm Kritu ne Paur jano nhym 'ã ujarênh tê? Kati. Kute anor kêt, ane. Ba kam amã amimex kôt amijarê. Ba amimex kôt amijarên kute ibên kati pyræk. Ar ga ne ga ren ar abenmã kum,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx nhym gwaj bamã 'ã ujarênh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kôt ar amã amijarênh kêt. Ar akam me'ô ar ta arîk amijo 'êx ne kute ar amã,

—Kritu ne ijano ba ar amã idjujarênh ar iba, anhÿr ne ta amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne ba we ar wã katêri irax? Kati. Ba ne ba ar wãmê ije aben pyræk ne ar katêri itêm kêtumrêx. Ne kam djãm ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhym be, mrãmri ne Kritu ijano ba 'ã idjujarênh ar iba.

¹² Amrêbê ne ba arek akrànãmã ar akam mÿjja pumÿnh kêt nhipêxo iba. Ne apÿnh me punu djãri meo mex gar omÿn arÿm Kritu raxmã akato. Ba ar akam mÿjja rÿnh nhipêxo iba gar amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Kritu kute anor kôt kute mÿjja nhipêxja pumÿ. Nã gãm ar amrêbê ã amim ane. Mÿkam ne gar jakam arÿm amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kêt, ane?

¹³ Mÿkam ne gar jakam arÿm amã ikĩnh kêt ne? Nã gãm ar amim,

—Be, Paur kum me ikĩnh kêt. Nãm kum me wãbit kĩnh. Kum apÿnh me kute amim Jeju mar wãbit kĩnh. Kum apÿnh kôt me ar aben pydjio ba djari wãbit kĩnh ne arÿm àpênh pãnh mebê pi'ók kaprĩ jamÿ. Nhym be, gwaj bajbit ne kute gwaj babê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêt. Nã gãm ar ã amim ane. Djãm mrãmri imã me wãbit kĩnh? Kati. Imã ar gadjwÿ kĩnh. Imã ar akĩho aben pyræk. Kwãrik wãnh gar ikam angryk kêt.

¹⁴ Ota, jakam ba arÿm ar awÿr itëmmã. Arÿm ne ba ar akam tën ajte ar akam tẽ. Ne jakam ajte ar akam itëmmã. Dja ba ar akam tën bôx ne ajte idjápênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ byr kêt. Djãm ar anhõ mÿjja ne ba abej ne ar akam itëmmã? Kati. Imã ar anhõ mÿjja prãm kêt. Ar aje amim Jeju mar raxmã ne ba ar akam itëmmã. Ja ne ba imã kĩnh. Djãm me kra ne kute bãm kadjy mÿjjao atom ne adjwÿr? Kati. Bãm ne kute kra kadjy mÿjjao atom.

¹⁵ Ba ije ar abãm pyræk dja ba ar akadjy apê:n prĩne ibé inhĩ kato. Ne kam ikaprĩ kêt. Ikĩnhbit. Ar ga dja gar te amã ikĩnh ngrire. Ba dja ba kàjmã imã ar akĩnh kamênhho tën mã ar akadjy apê.

¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjápênh pãnh ije ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêtja ma. Nhym be, ar akam me'õ arĩk ar amã,

—Djãm me kum prãmja kadjy ne Paur kute ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh? Kati. Paur no tÿxtikam ne arĩk ar amã 'êx ne ar anoo akno. Nãm arÿm ar anhõ pi'ók kaprĩo aminhõ, anhÿro ba.

17 Be, amrêbê ba ar awÿr ar ja jano nhym ar awÿr bôx. Ne kam arÿm ar abê pi'ók kaprĩ byn arÿm imã o bôx. Djãm kam ne ba arÿm o aminhõ? Kati.

18 Nã bãm ar ajã Xitumã karõ. Gwaj bakamy jadjwÿ ba arkôt ano nhym ikabên kôt ar arÿm ar awÿr tẽn bôx. Djãm Xitu kute ar anhõ pi'ók kaprĩo aminhõ? Djã ne atemã ibê kabên djin atemã ibê amijo tẽ? Kati. Ar ije imrãnh katàto aben pyræk gar arÿm ama.

19 Ar akwÿ ne gar aje abenmã kum,

–Be, Paur ar mrãmri gwaj bajo ajkê. Ga, ar kute aminêje gwaj bamã amijã àprãrja ma, ane. Djã ne bar ar ajõo ajkê got bar ar amã amijã aprã? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrêx ne ar amã amijarê nhym Metĩndjwÿnh ta kute ar imar. Akmere àpnhĩre ar, djãm ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apê? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apê. Ar ije ar amã arênh gar aje Kritu mar raxmã. Ja kadjy bar ar akam apê.

20 Imã ar ajaxwe kêt prãm. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awÿr bôx. Ar amã ne ba ikabên mexobit ikabên prãm. Ikabên ja ne gar amã kĩnh. Ne ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã ibên tÿx ne. Ar amã ibên tÿx karõ ba amikukãm pi'ökkam ar amã ikabên. Ga ren ar aje akabêno aben japanh prãm ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã ibên tÿx ne. Ga ren ar aje aben nhõ mÿjja'ã angryk prãm nàr ren ar aje abenkam adjàkrê prãm ba ren ar amã ibên tÿx ne. Nàr ga ren ar abenmã adjàkjêr prãm nàr ren abenã akabên punu ba ren ar amã ibên tÿx ne. Nàr ren ar aje aben kàxã abenbê aben kurê prãm nàr ren abên kati prãm nàr ren abenmã adjàkjêro abikarêr

prām ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Ar awỳr ibôx gar akrāptī ajaxwe ja'ō karō ne ba pi'ōkkam amikukām ar amā ikabēn ne.

²¹ Ga ren ar akwỳ ajaxwe prām rā'ā. Nār ren akwỳ ar aprō djwỳnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār akwỳ amjēn djwỳnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār ren akwỳ aje apijām kēttikam adjapēnh punu prām rā'ā. Amrēbē ar akwỳ ā ajaxweo ane ba ar amā pi'ōk no'ōk ne. Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhirer ne aje akubyn Metīndjwỳnh'ỳr amijo akēx kēt karō ne ba amikukām pi'ōkkam ar amā ikabēn ne. Ba ren ar akam bōx nhym ren Metīndjwỳnh ar akam imā irerek jadjà ba ren ar akrāptīkam imỳr rax. Ar akam imỳr rax karō ne ba amikukām ar amā ikabēn ne.

13

Kute me kwỳbē axwe pyma.

¹ Jakam ba arỳm ar awỳr itēmmā. Arỳm ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Be, amrēbē: Metīndjwỳnh me bakukāmāremā kum,

“Dja me'ō amijarēnh jabej. Gē ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjêkēt kabēn kôt memā arē. Ar kute kabēn mar kôt arē nhym me arỳm kuma.

Ar axikôt kabēnkam dja me ar kabēn man arỳm abenmā kum,

‘Mrāmri me'ōja kute amijarēnh nhym ar kute kabēn kôt arēnhkumrēx', ane.

Dja me ā abenmā ane.”

Nām ā Metīndjwỳnh me bakukāmāremā ane. Ja dja gar amijā ama.

² Be, ōbê ne ba ar awÿr bôx. Ne kam ajte ar awÿr bôx ne ar abê ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akàxã pi'ôkkam ar abê uma. Ja dja gar amijã aman ikabên mar pydji. Amrêbê ar akwÿ ajaxwe jabej nâr ajbir ar akwÿdjwÿ axwe jabej djãm ije ar amã iprĩmã? Kati. Dja ba bôx ne ar amã iprĩ kêt ne tu itÿx.

³ Gar akwÿ ijã,

—Goja mrãmri Paur Kritu kabêno kabênkumrêx jabej bar goja kabênkumrêxmã ikato, anhÿro aba. Ar aje ijã anhÿrkam dja ba bôx ne itÿx. Djãm Kritu ar akam àpênhkam rerekre? Kati. Ar akam tÿ:xi.

⁴ Mrãmri me kute pîte'y'ã nhôrkam memã amijo rerekre. Nãm te memã amijo rerekren jakam Metĩndjwÿnh 'itÿxkôt tĩn ne ar ba. Ar badjwÿ ne bar kôt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bôx ne Kritu kôt itĩn ne ar iban Metĩndjwÿnh 'itÿxo ar akam itĩn ne ar iba.

⁵ Djãm bajbit ne gar aje imexkôt imã akatormã? Ar gadjwÿ dja gar amima:ro tẽn amim akatorkumrêx ne amim,

—Djãm mrãmri ije tu amim Kritu markumrêx? ane. Dja ga ã amikukjêro anen kam mrãmri ar aje tu amim markumrêx jabej amim,

—Nà ije mrãmri tu amim Kritu markumrêx, anen kam arÿm ja markumrêx. Aje tu amim markumrêxja markumrêx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrãmri ar akam ÿrkumrêx. Djãm ar aje amikam ja mar kêt? Nâr kon, ar ajõ ga mrãmri amijo ajêx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrãmri ar akam ÿr kêt.

⁶ Dja gar amiman arÿm ar badjwÿ ar iman amim,

—Mrāmri ne Paur ar kute Kritu markumrēx, ane. Ar aje amim ja jarēnh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metīndjwýnhmā ar ajo a'uw ne kum,

—Dja ga meo djuw mex gê me axwe'õ kêt, ane. Mýj kadjy dja gar ajaxwe kêt? Djām me kute ar akôt ar imar ne kute ar imā mex jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo 'êx ne amijo Jeju maro ba”, anhÿr rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ba dja bar we amijo ijêx ne. Ar ga dja gar katàt ar amijo aban ajaxwe kêt. Ar ajaxwe kêt mā ne bar ar ajo Metīndjwýnhmā a'uw.

⁸ Djām bar Metīndjwýnh kabēn katàt kupa'ā amijo iba nhym kam arým kabēn katàt kêt? Kati. Metīndjwýnh ta kabēn katàt rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, kati. Bar katàt kabēn kôtbít amijo iba prām kumrēx. Nhym kam me arým ar ikôt Metīndjwýnh kabēn katàt kumrēxmā kato.

⁹ Dja bar te memābít irerekre. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ga dja gar Metīndjwýnh kabēn kôt katàt ar amijo aban arým atýx. Kôt atýx kam ar ikīnh kumrēx. Prīne ar amex ja ne ar imā kīnh kumrēx.

¹⁰ Mýj kadjy ne ba ar akàxā pi'ôkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bir, ba ren ar awýr bôx ne ren ar amā ibēn týx. Bēnjadjwýr djwýnh kute ijā rax mēnh kôt ba ren ar amā ibēn týx. Ar amā ibēn týx karõ ne ba ar akàxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax mē? Kati. Dja ba ar amā arē gar amim Jeju mar mexo amũ amikamēn arým mar rax ne. Ja kadjy ne ijā rax mē.

Kute memā amikabēn mex jarēho ino rer.

¹¹ Akmere àpnhĩre ar, ikabẽno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prĩne Metĩndjwỳnhmã amex. Ne prĩne amijã ikabẽnja ma. Ne axikôt ar akabẽn ne abenmã akabẽn mexo akabẽn. Dja gar amijo ane nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amẽ amijo kajkep. Kubê ne me kum aben jabê djà krô krax. Kubê ne me umar mex djà krô krax. Tãm gêdja ar amẽ amijo kajkep.

¹² Dja gar amã aben jabêo amirĩt kadjy aben pa krij ne aben tatak.

¹³ Amrẽ jakam Jeju nhõ me ja kunĩ ne me amũ ar amã kabẽn mex jarẽ.

¹⁴ Gê Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunĩ kaprĩn* ar ajo ba. Gê Metĩndjwỳnh kum ar akunĩ jabên ar ajo ba. Gê Metĩndjwỳnh Karõ ar akunĩ mẽ amijo kajkep ne ar ajo ba. Tãm ne ja.

* **13:14** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arỳm kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrẽx.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560